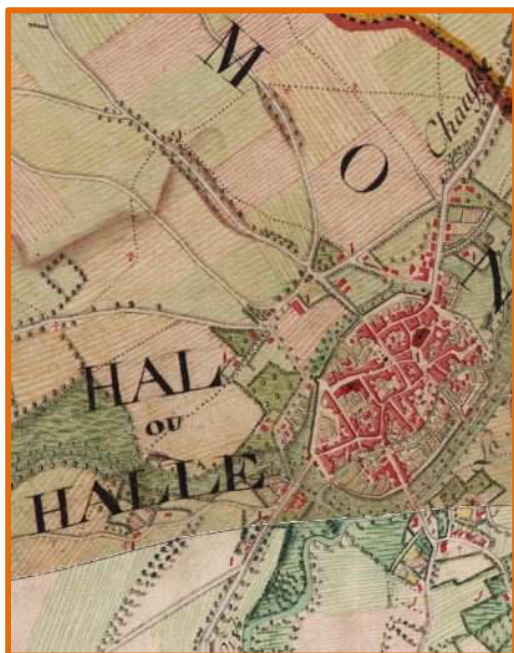

ARCHEOLOGIENOTA

HALLE – AUGUSTE DEMAEGHTLAAN

J. CLAESEN, B. VAN GENECHTEN,
E. AUDENAERT, K. BOUCKAERT,
E. KEERSMAEKERS & A. DOUCET

SEPTEMBER – NOVEMBER 2018

Titel

Archeologienota zonder ingreep in de bodem. Halle – Auguste Demaeghtlaan

Auteur(s)

Jan Claesen, Ben Van Genechten, Evelien Audenaert,
Kevin Bouckaert, Emma Keersmaekers & Alexander Doucet

Opdrachtgever

BK-Ecosys bvba
Gouverneur Roppesingel 83
3500 Hasselt

Projectnummer

2018I17

Plaats en datum

Kortenaken, november 2018

Reeks en nummer

ARCHEBO rapport 2018I17
ISSN 2034-5615

© 2018 ARCHEBO bvba

ARCHEBO aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen worden in een geautomatiseerd gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze, zonder voorafgaandelijke toestemming van de opdrachtgever.

INHOUD

1	Inleiding	4
1.1	<i>Algemeen</i>	<i>4</i>
1.2	<i>Beschrijving onderzoeksopdracht</i>	<i>4</i>
1.3	<i>Doelstellingen</i>	<i>7</i>
1.4	<i>Randvoorwaarden.....</i>	<i>7</i>
1.5	<i>Onderzoeksvragen</i>	<i>7</i>
2	Huidige & toekomstige situatie	8
2.1	<i>Huidige situatie</i>	<i>8</i>
2.2	<i>Toekomstige situatie.....</i>	<i>9</i>
3	Bureauonderzoek.....	12
3.1	<i>Landschappelijke & bodemkundige situering</i>	<i>12</i>
3.2	<i>Archeologische en erfgoedkundige data.....</i>	<i>20</i>
3.3	<i>Historiek en cartografische bronnen.....</i>	<i>26</i>
3.4	<i>Archeologische verwachting</i>	<i>35</i>
4	Resultaten bureauonderzoek	37
4.1	<i>Algemeen</i>	<i>37</i>
4.2	<i>Beantwoording onderzoeksvragen</i>	<i>37</i>
4.3	<i>Samenvatting / assessment bureauonderzoek</i>	<i>38</i>
4.4	<i>Programma van maatregelen.....</i>	<i>40</i>
5	Bibliografie	41
6	Figurenlijst.....	43
7	Plannenlijst.....	44

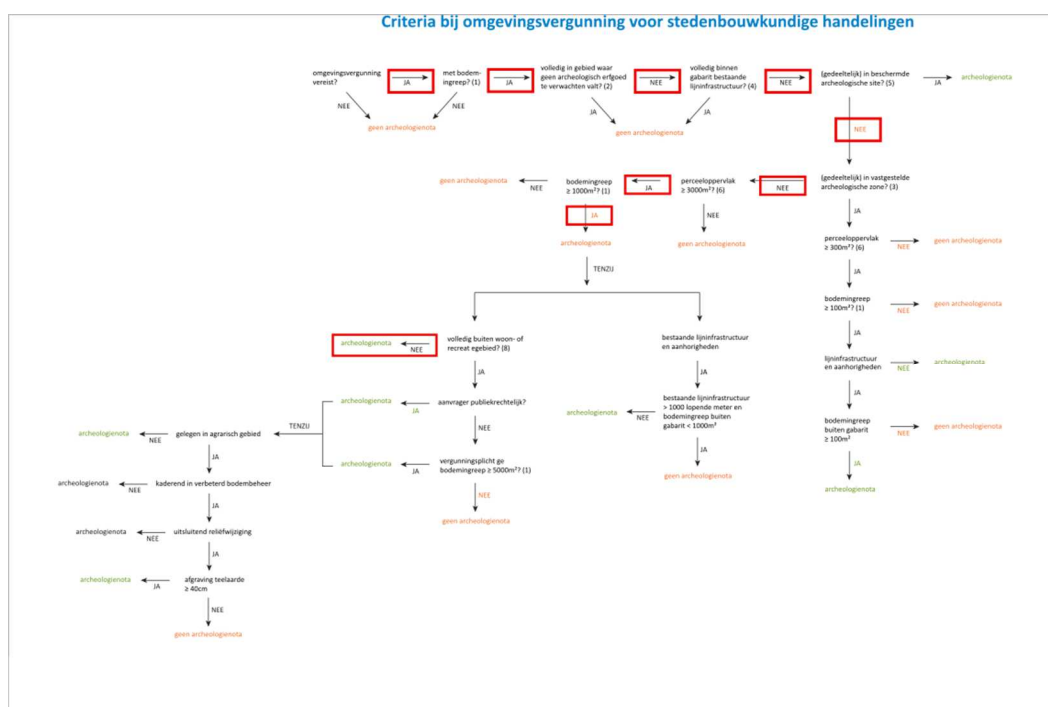
1 INLEIDING

1.1 ALGEMEEN

Bij het aanvragen van een omgevingsvergunning kan het zijn dat het toevoegen van een archeologienota aan de aanvraag verplicht wordt gesteld. De archeologienota wordt geschreven door een erkend archeoloog en bevat de resultaten van een archeologisch vooronderzoek en een advies voor vrijgave of eventueel vervolgonderzoek.

Het toevoegen van een archeologienota aan een omgevingsvergunning is afhankelijk van een aantal criteria:

- De totale oppervlakte van de percelen
- De oppervlakte van de geplande bodemingrepen
- De ruimtelijke bestemming van het terrein
- De ligging van het terrein binnen of buiten een archeologische zone of de site volgens de inventaris

Figuur 1: Criteria bij omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen

1.2 BESCHRIJVING ONDERZOEKSOPDRACHT

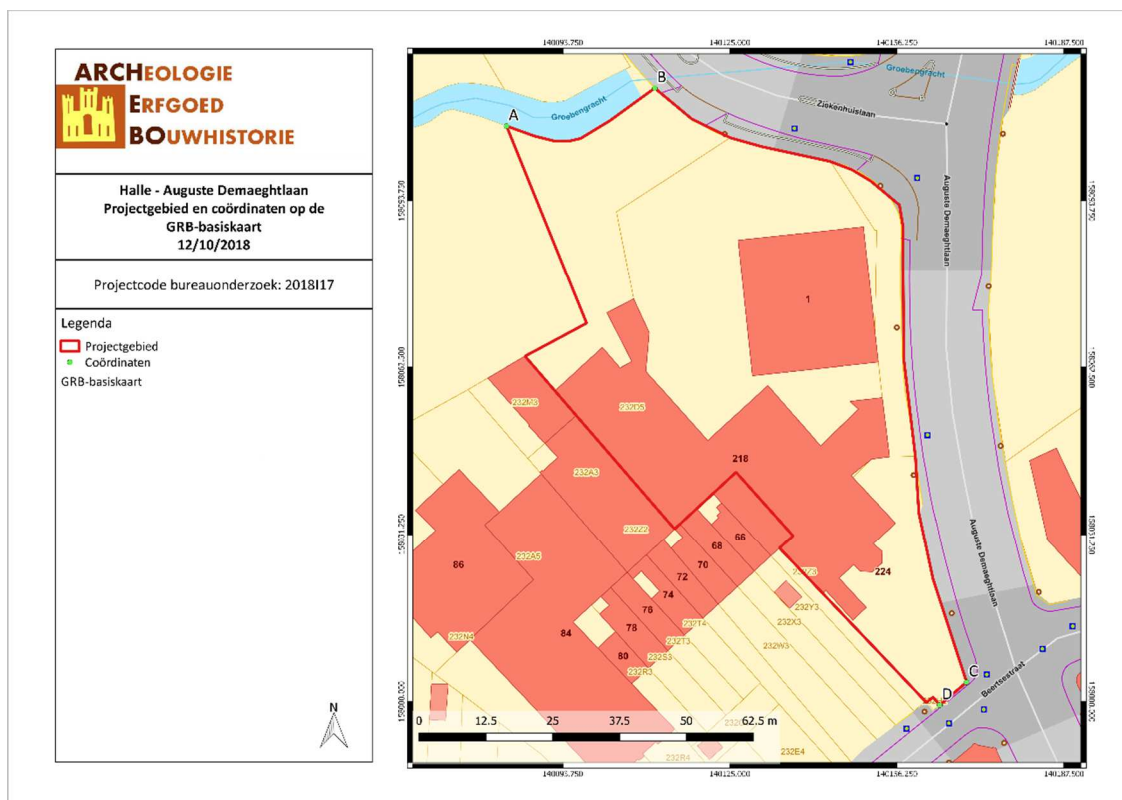
Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba in opdracht van BK-Ecosys bvba een archeologienota opgemaakt voor het terrein aan de Auguste Demaeghtlaan 218-224 in Halle, gelegen in de Belgische provincie Vlaams-Brabant. Op het projectgebied zal door de opdrachtgever een deel van de bebouwing gesloopt worden en een deel van de verharding verwijderd worden. Vervolgens zal er een nieuwbouw in de plaats komen, voorzien van een kelderverdieping, waar o.a. een ondergrondse parking zal komen. De bovengrondse parking die reeds aanwezig is, zal uitgebreid worden. De totale oppervlakte van het projectgebied is ca. 4 760,95 m².

Aangezien de aanvraag voor een omgevingsvergunning na 1 juni 2016 werd ingediend, is een archeologienota evenwel vereist, zoals vastgelegd in het Onroerenderfgoeddecreet (art. 5.4.1, 5.4.2, 5.4.8 en 5.4.9). Het bureauonderzoek werd uitgevoerd in september – november 2018 onder leiding van erkend archeoloog Jan Claesen. Contactpersoon bij de opdrachtgever, BK-Ecosys bvba, was dhr. Nick

Pays. In de onderhavige archeologienota worden de locatie van het terrein en de reeds uitgevoerde werken geanalyseerd. Deze informatie wordt samen met de resultaten van een archeologisch bureauonderzoek bestudeerd.

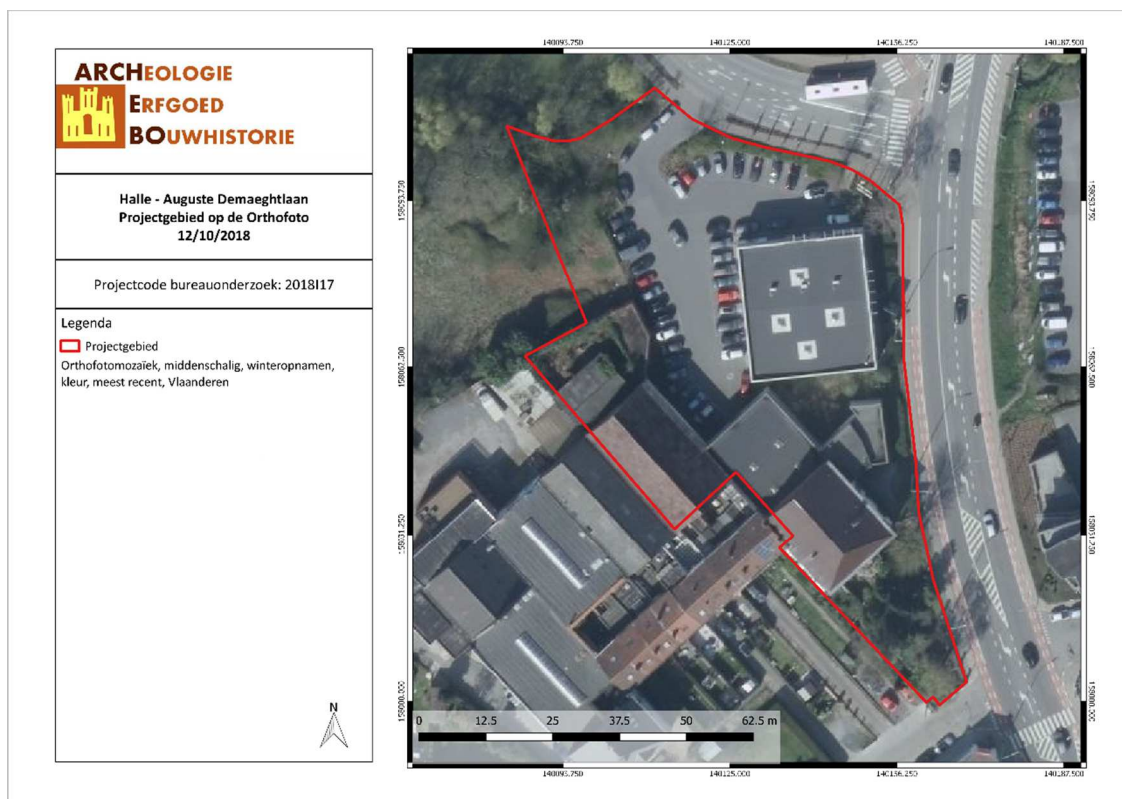
Administratieve fiche	
Naam site:	Halle – Auguste Demaeghtlaan
Onderzoek:	Archeologienota zonder ingreep in de bodem
Ligging:	Vlaams-Brabant, Halle, Auguste Demaeghtlaan 218-224
Kadaster:	Halle, afdeling 1, sectie F, perceelnummers 232D5, 232E5 en 232H4
Coördinaten:	A X 140083.211
	Y 158107.666
	B X 140110.961
	Y 158114.748
	C X 140169.265
	Y 158003.586
	D X 140164.233
	Y 157999.326
Opdrachtgever:	BK-Ecosys bvba Gouverneur Roppesingel 83 3500 Hasselt
Uitvoerder:	ARCHEBO bvba Merelnest 5 3470 Kortenaken
Projectcode bureauonderzoek:	2018117
Projectleiding:	Jan Claesen
Erkenningsnummer projectleiding:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00014
Bewaarplaats archief:	BK-Ecosys bvba
Grootte projectgebied:	Ca. 4 760,95 m ²
Uitvoeringsperiode:	September – november 2018
Reden van de ingreep	Gedeeltelijke sloop van bebouwing en verwijdering van verharding, plaatsen van nieuwbouw met kelderverdieping, uitbreiding bovengrondse parking
Wetenschappelijke vraagstelling:	Het doel van deze archeologienota is een archeologische evaluatie van het terrein, de geplande werken en impact op het bodemarchief.
Termen Thesauri:	Bureauonderzoek, verstoring, nieuwbouw, sloop, verharding, kelder, ondergrondse parking

De onderstaande GRB-kadasterkaart en de Orthofoto tonen het projectgebied op de meest recente stadskarten en luchtfoto's.

HAAU/18/10/12/1 - Digitale aanmaak

Figuur 2: Situering van het projectgebied en de coördinaten op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2018)

HAAU/18/10/12/2 - Digitale aanmaak

Figuur 3: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2018)

1.3 DOELSTELLINGEN

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. In het licht van de bestaande wetgeving heeft de opdrachtgever beslist eventuele belangrijke archeologische waarden te onderzoeken voorafgaande aan de werken. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Onderdeel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen en, indien dit niet kan, er aanbevelingen worden geformuleerd voor vervolgonderzoek.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen vernietigd worden, is een archeologisch onderzoek nodig. Er wordt een bureauonderzoek uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het projectgebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het projectgebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het projectgebied, zal de bodem onderzocht worden op gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren.

Deze archeologienota dient bekrachtigd te worden door het Agentschap Onroerend Erfgoed en nadien bij de aanvraag voor de bouwvergunning gevoegd te worden.

1.4 RANDVOORWAARDEN

Het betreft een uitgesteld onderzoek aangezien de bestaande bebouwing in eerste instantie gesloopt moet worden vooraleer archeologisch onderzoek mogelijk is. De nutsleidingen zijn eveneens nog aanwezig en bevinden zich op een ongekende locatie en houdt hierdoor een veiligheidsrisico in. De sloop (werken aan de fundamenteën, onder het maaiveld) van de aanwezige woning mag enkel uitgevoerd worden onder begeleiding van een erkend archeoloog. De aanwezige bomen dienen eveneens eerst gekapt te worden tot aan het maaiveld. Stronken mogen pas verwijderd worden na of in functie van het archeologisch onderzoek.

1.5 ONDERZOEKSVRAGEN

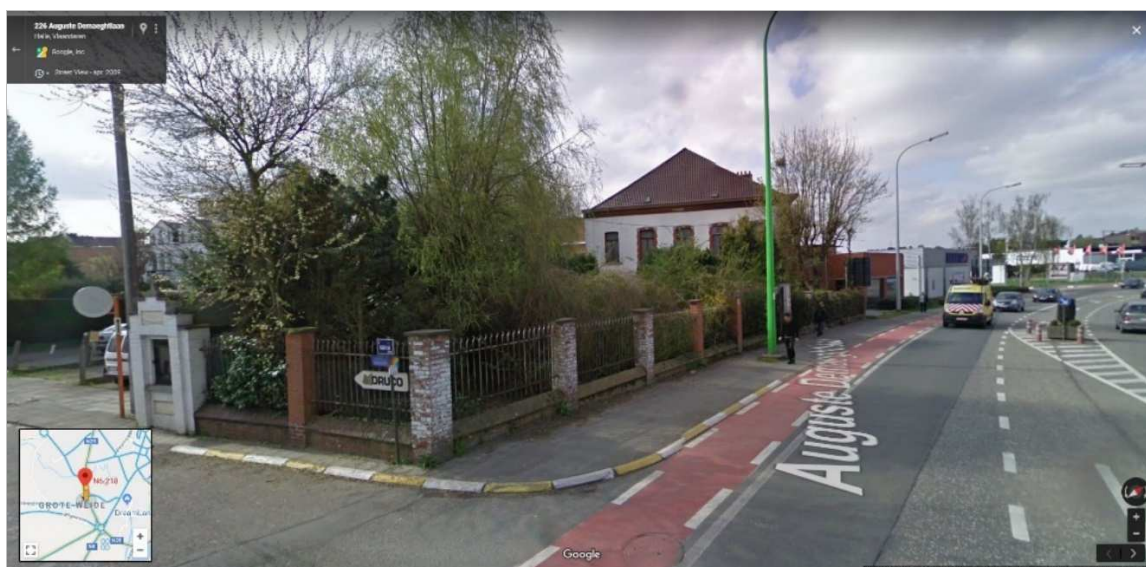
Tijdens het bureauonderzoek dienen op zijn minst onderstaande vragen beantwoord te worden:

1. *Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?*
2. *Welke info is er nog te vinden over voormalige constructies op het terrein?*
3. *Welke archeologische structuren kunnen ter hoogte van het projectgebied verwacht worden op basis van een analyse van historisch kaart- en bronnenmateriaal?*
4. *In welke mate en in welke zones kan er een recente verstoring verwacht worden van archeologisch erfgoed?*

2 HUIDIGE & TOEKOMSTIGE SITUATIE

2.1 HUIDIGE SITUATIE

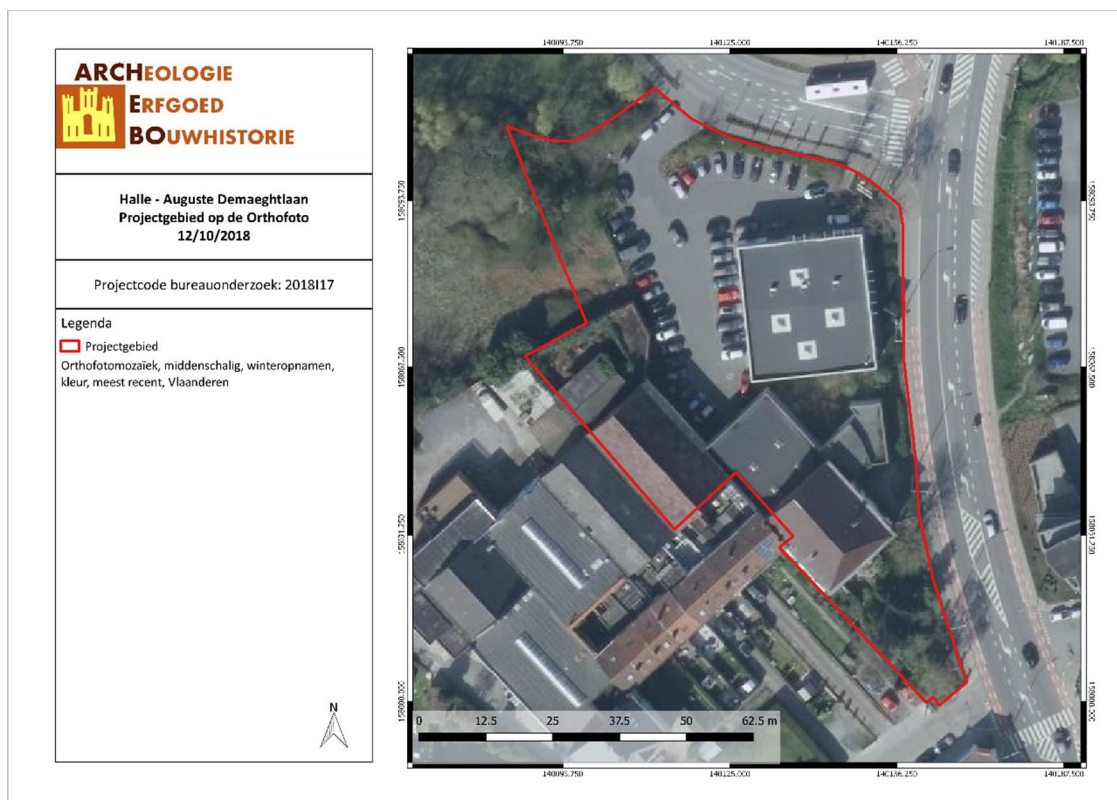
Het projectgebied ligt aan de Auguste Demaeghtlaan, ter hoogte van huisnummers 218-224, in Halle, een gemeente in Vlaams-Brabant. Op het terrein staat een woonhuis met verschillende aanbouwen, die omgeven zijn door een rijkelijke groene zone. Ten noorden van het woonhuis en de bijgebouwen grenst een winkel (Brantano) en ten noorden en ten westen van deze winkel ligt een verharde parking. Het noordwesten van het projectgebied bestaat uit een groenzone.

Figuur 4: Vooraanzicht projectgebied vanop kruispunt A. Demaeghtlaan en Beertsestraat (Google Street View, april 2009)

Figuur 5: Verharde oprit aan noordzijde projectgebied, zicht vanop Ziekenhuislaan (Google Street View, juni 2017)

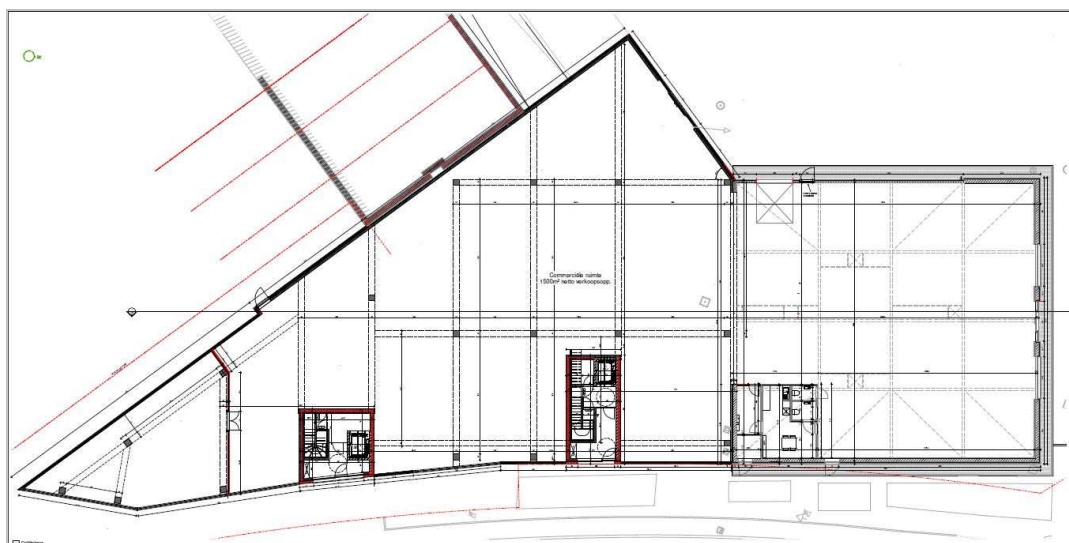

HAAU/18/10/12/3 - Digitale aanmaak

Figuur 6: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2018)

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

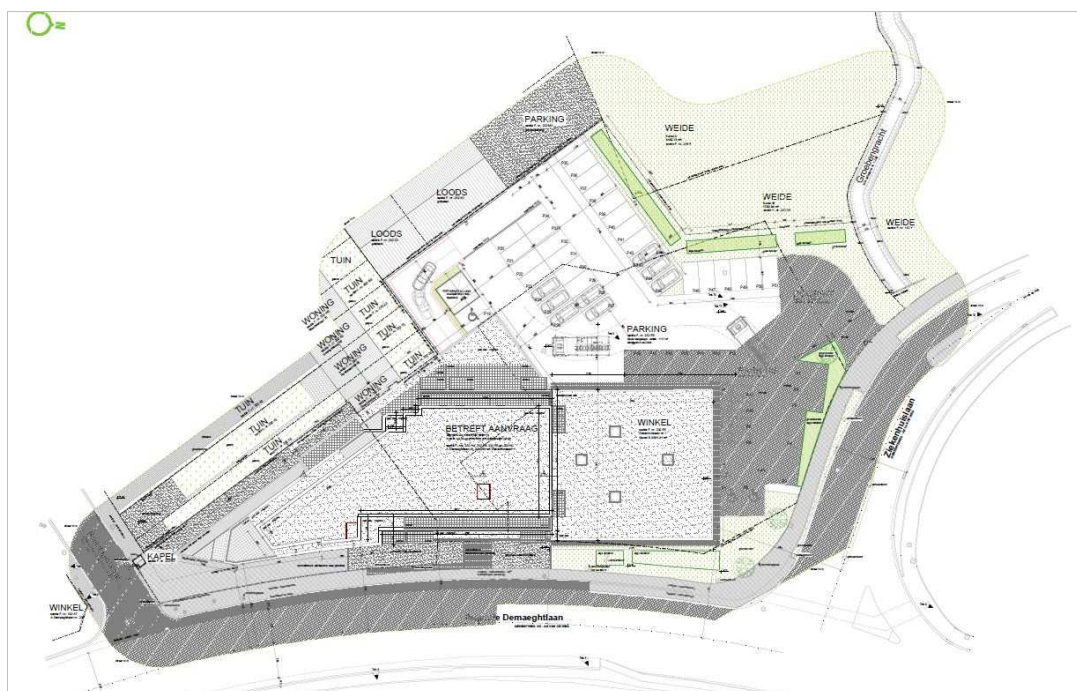
Op het projectgebied zal door de opdrachtgever de huidige bebouwing grotendeels gesloopt worden en een deel van de verharding zal verwijderd worden. Het winkelgebouw blijft behouden en de parking die reeds aanwezig is, blijft ook grotendeels behouden. Vervolgens zal een nieuw gebouw geplaatst worden, met kelderverdieping, waar o.a. een ondergrondse parking wordt voorzien. De in- en uitrit van de ondergrondse parking wordt ten westen van het bestaand winkelgebouw voorzien. De onderkant van de vloerplaat zal zeker op 3,6m diepte t.o.v. de nulpas zitten en aan de kant van de Beersestraat zal deze ruim 4,5m onder het maaiveld zitten. De bovengrondse parking die reeds aanwezig is, zal verder zuidwestwaarts uitgebreid worden. Het noordwesten van het projectgebied blijft groenzone. De totale oppervlakte van het projectgebied is ca. 4760,95 m².

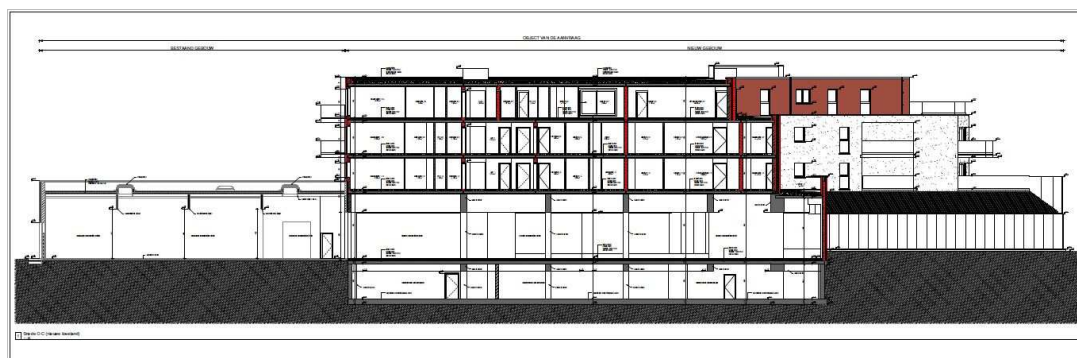
Figuur 7: Plan van de geplande werken, gelijkvloers (BK-Ecosys bvba, 2018)

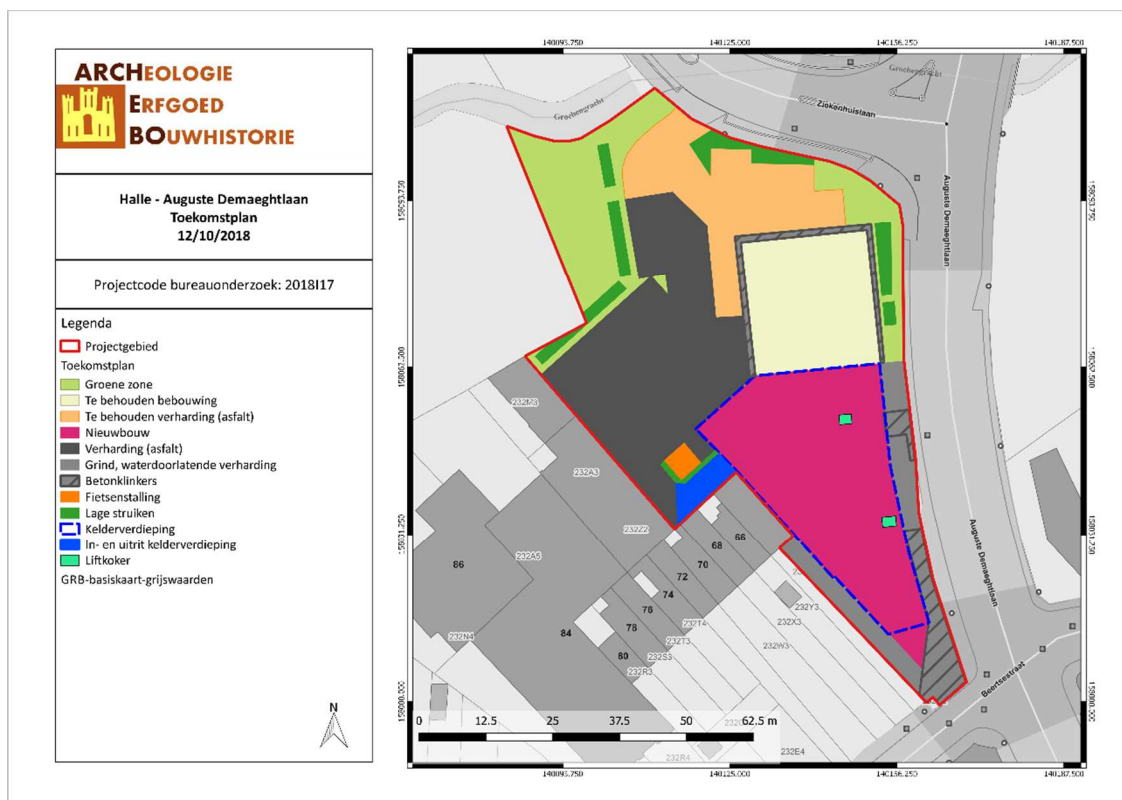
Figuur 8: Plan van de geplande werken, kelderverdieping (BK-Ecosys bvba, 2018)

Figuur 9: Plan van de geplande werken (BK-Ecosys bvba, 2018)

Figuur 10: Doorsnede (BK-Ecosys bvba, 2018)

HAAU/18/10/12/4 - Digitale aanmaak

Figuur 11: Situering van het projectgebied op Toekomstplan (ARCHEBO bvba, 2018)

3 BUREAUONDERZOEK

Het doel van de bureaustudie is de aanwezigheid, aard en bewaringsomstandigheden van de archeologische monumenten te kunnen inschatten, de landschappelijke opbouw van het gebied te kennen, om de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed in te schatten en daaruit concrete aanbevelingen te formuleren voor de verdere prospectiestrategie.

In dit hoofdstuk wordt gebruik gemaakt van alle beschikbare kaarten van het plangebied, te weten de bodemkaart, geologische kaarten, bodemerosiekaart, bodemgebruikskaart en relevante historische kaarten. De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) werd gebruikt als uitgangspunt voor de bestudering van archeologische waarden in de omgeving van het plangebied.

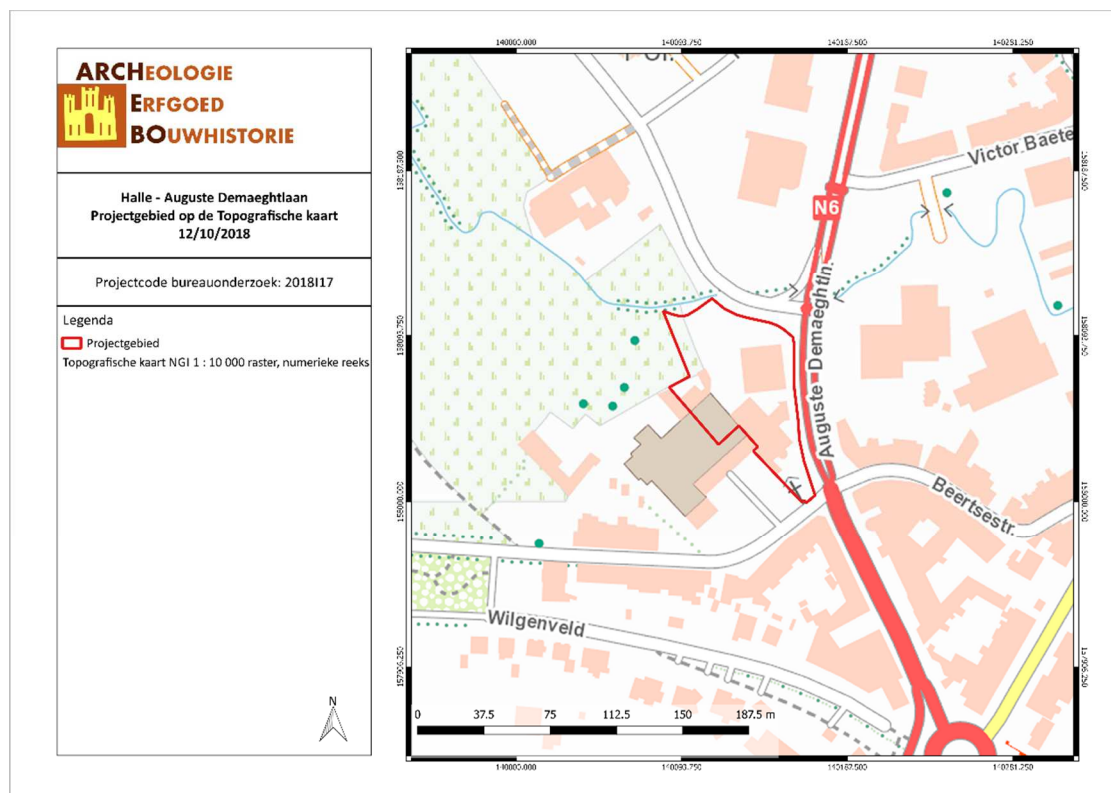
De gebruikte kaarten werden in georeferencierte vorm (Belge Lambert 1972) gebruikt in het programma QGIS. In dit programma werden de genoemde kaarten als lagen toegevoegd teneinde er de huidige en toekomstige situatie op te kunnen weergeven. Het plangebied werd bovendien op alle kaarten geplott om de oriëntatie op de kaarten te vergemakkelijken.

3.1 LANDSCHAPPELIJKE & BODEMKUNDIGE SITUERING

3.1.1 Topografische situering

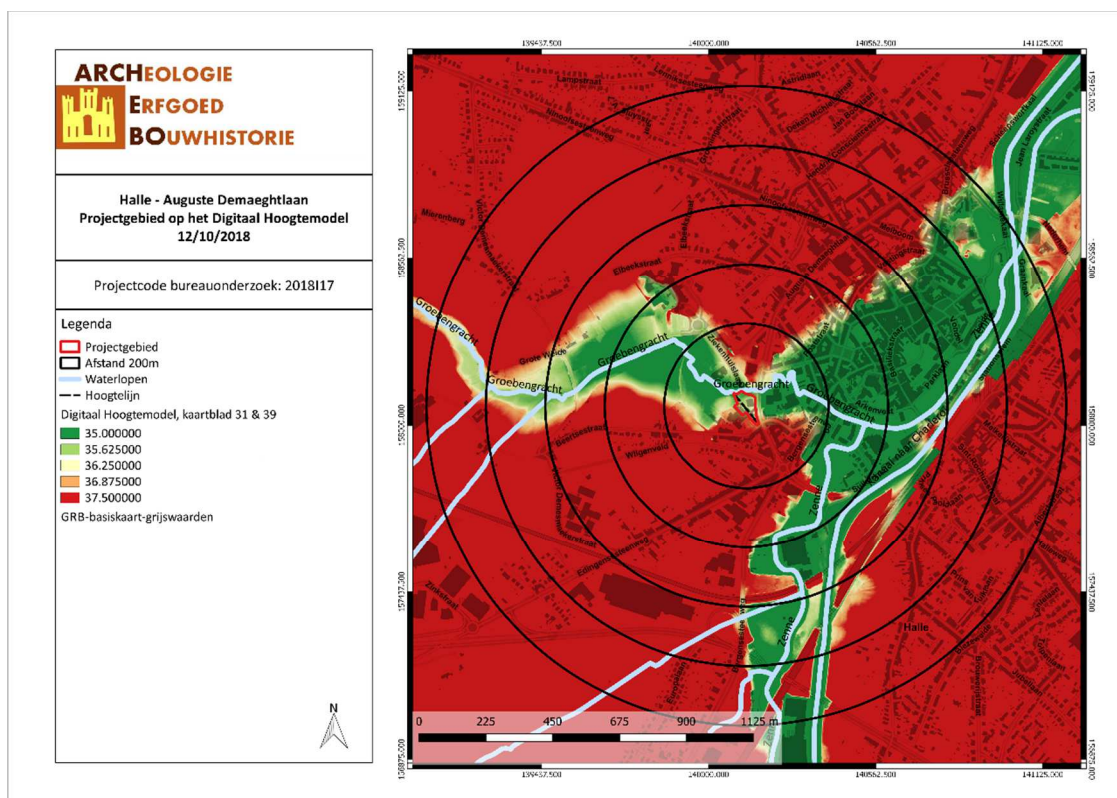
Het projectgebied ligt aan de Auguste Demaeghtlaan 218-224 in Halle, een gemeente gelegen in de Belgische provincie Vlaams-Brabant. Ze ligt ten zuidwesten van het Brussels Hoofdstedelijk gewest en wordt begrensd door de Vlaamse gemeenten Pepingen, Sint-Pieters-Leeuw en Beersel en door de Waalse gemeenten Eigenbrakel (Braine-l'Alleud), Kasteelbrakel (Braine-le-Château) en Tubeke (Tubize). Halle zelf bestaat uit de deelgemeenten Halle, Buizingen en Lembeek en uit de gehuchten Breedhout, Essenbeek, Sint-Rochus en Hondzocht. De gemeente ligt aan de rand van het Pajottenland en in de Zennevallei op de linkeroever van de Zenne. Volgens het Digitaal Hoogtemodel ligt het projectgebied tussen ongeveer 35 en 37 meter boven de zeespiegel. Het terrein ligt op een zuid-gerichte helling aan de Zennevallei. Net ten noorden van het projectgebied stroomt de Groebengracht, een aftakking van de Zenne. Kadastraal ligt het perceel in Halle, afdeling 1, sectie F, perceelnummers 232D5, 232E5 en 232H4.

Gezien de topografische ligging van het terrein op een zuid-gerichte helling en dicht bij een natuurlijke waterloop (de Zenne), kan er Steentijd verwacht worden.

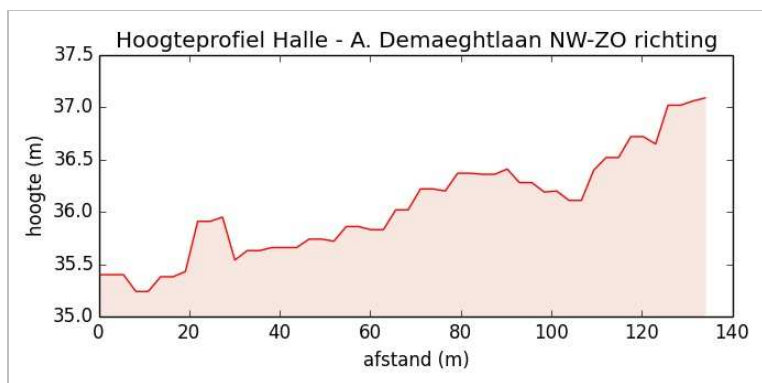
HAAU/18/10/12/5 - Digitale aanmaak

Figuur 12: Topografische kaart met situering van het projectgebied (Geopunt, 2018)

HAAU/18/10/12/6 - Digitale aanmaak

Figuur 13: Situering van het projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2018)

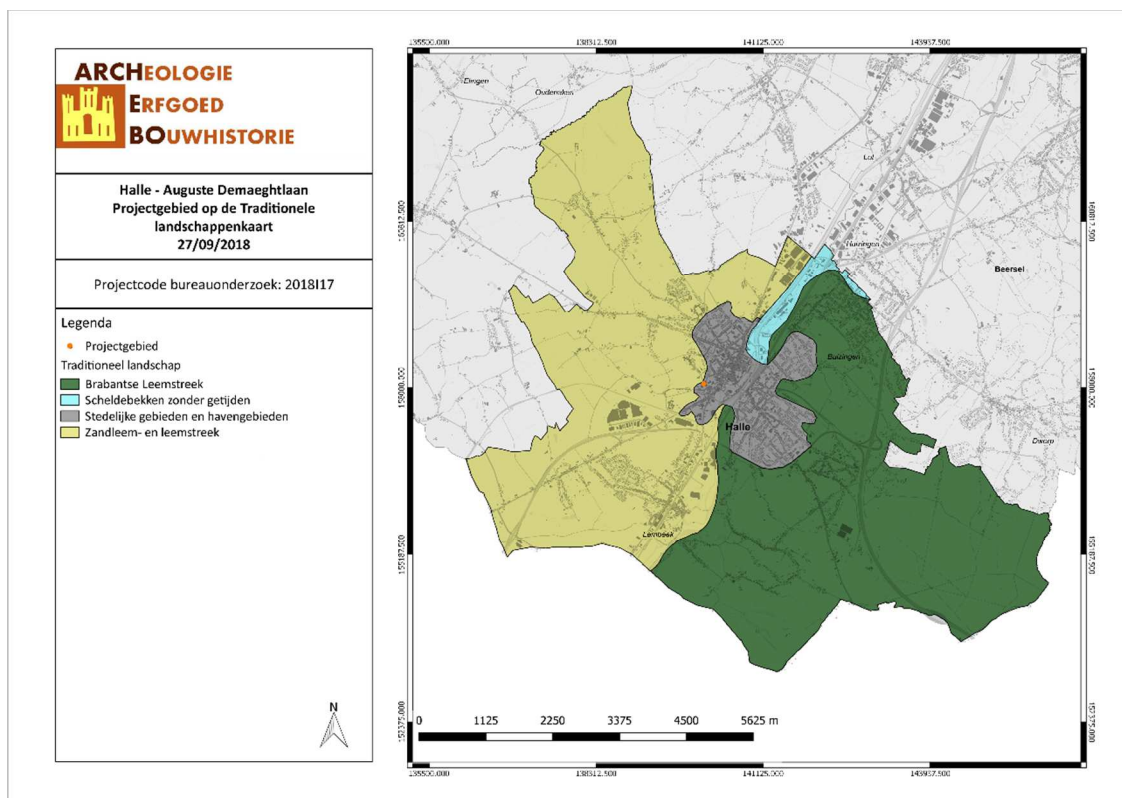

Figuur 14: Hoogteprofiel doorheen het plangebied in NW-ZO richting (Geopunt, 2018)

3.1.2 Geologie & landschap

3.1.2.1 Fysisch geografisch

Volgens de Traditionele landschappen kaart ligt het projectgebied grotendeels binnen 'Stedelijke gebieden en havengebieden'. Slechts een smalle strook in het noorden van het terrein wordt gekarteerd als 'Zandleem- en Leemstreek'. De gehele gemeente Halle wordt gekarteerd als 'Zandleem- en Leemstreek', 'Stedelijke gebieden en havengebieden', 'Scheldebekken zonder getijden' en 'Brabantse Leemstreek'.

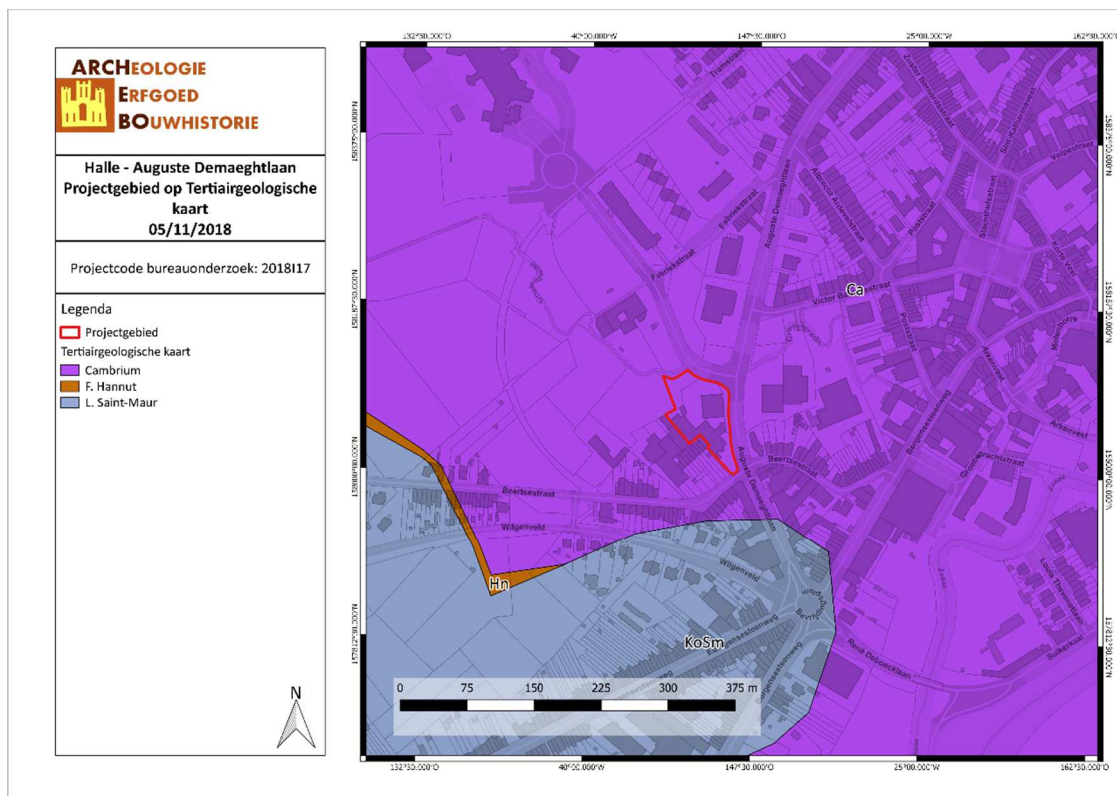
HAAU/18/09/27/7 - Digitale aanmaak

Figuur 15: Halle aangegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Geopunt, 2018)

3.1.2.2 Paleogeen & neogeen (Tertiair)

Op basis van de Databank Ondergrond Vlaanderen wordt het projectgebied gekarteerd als Cambrium (Paleozoïsche periode). De diepere ondergrond van het kaartblad Brussel - Nijvel behoort tot de sokkel

van het Massief van Brabant die uit gesteenten van het Cambrium bestaat. In de zone Tubize - Lembeek - Halle - Huizingen - Lot zijn nog Paleozoïsche (Cambrium) gesteenten ontsloten.¹

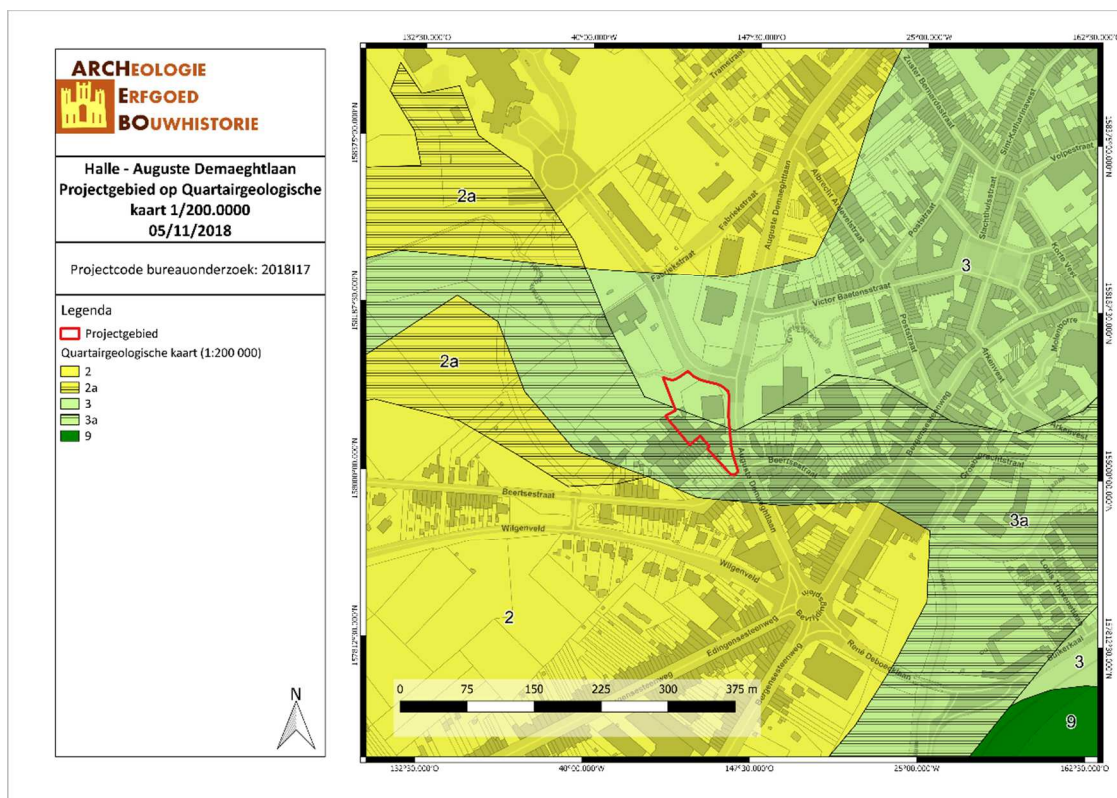
HAAU/18/11/05/8 - Digitale aanmaak

Figuur 16: Situering van het projectgebied op de Tertiairgeologische kaart (DOV, 2018)

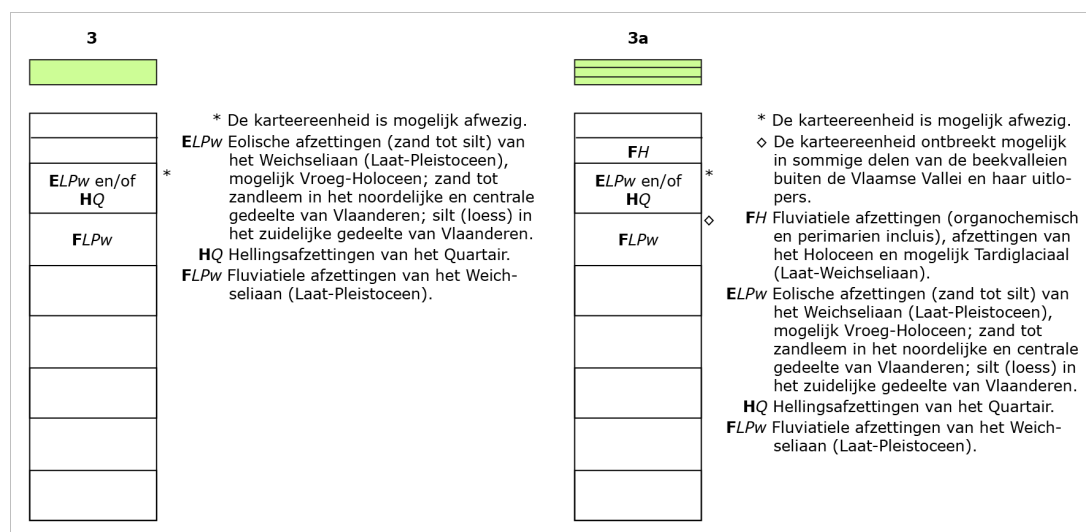
3.1.2.3 Quartair

Volgens de quartairgeologische kaart (1/200.000) bevindt het projectgebied zich volledig binnen type 3 en 3a. Dit type omvat Fluviale afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen). Hierop werden eolische afzettingen (zand tot silt) van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) of van mogelijk het Vroeg-Holoceen afgezet. De ondergrond bestaat uit zand of zandleem in het geval van het onderzoeksgebied. Type 3a wordt gekenmerkt door een basislaag bestaande uit fluviale afzettingen van het Weichseliaan. Daarop bevindt zich een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg Holoceen met een korrelgrootte tussen fijn zand en silt. Bovenop deze laag is opnieuw een fluviale afzetting aanwezig uit het Holoceen tot mogelijk Tardiglaciaal.

¹ Johan Matthijs en Philippe Buffel, *Kaartblad 31-39 Brussel - Nijvel*, Toelichting bij de geologische kaart van België - Vlaams Gewest (Brussel: Belgische Geologische Dienst en Departement KNE, afdeling Land en Bodembescherming, Ondergrond, Natuurlijke Rijkdommen, 2009), 7,9.

Figuur 17: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1/200.000 (DOV, 2018)

Volgens de quartairgeologische kaart (1/50.000) kent het projectgebied types 6a (in het noorden) en 26 (in het zuiden). Type 6a bestaat uit alluvium uit het Holoceen en Tardiglaciaal. Dit alluvium ligt bovenop Vroeg Weichseliaan fluviaal grind en zand, dat bovenop een Pre-Quartair substraat ligt. Type 26 bestaat uit Laat Weichseliaan eolisch leem, bovenop Midden Weichseliaan eolisch leem, dat op zijn beurt bovenop een pre-Quartair substraat ligt.

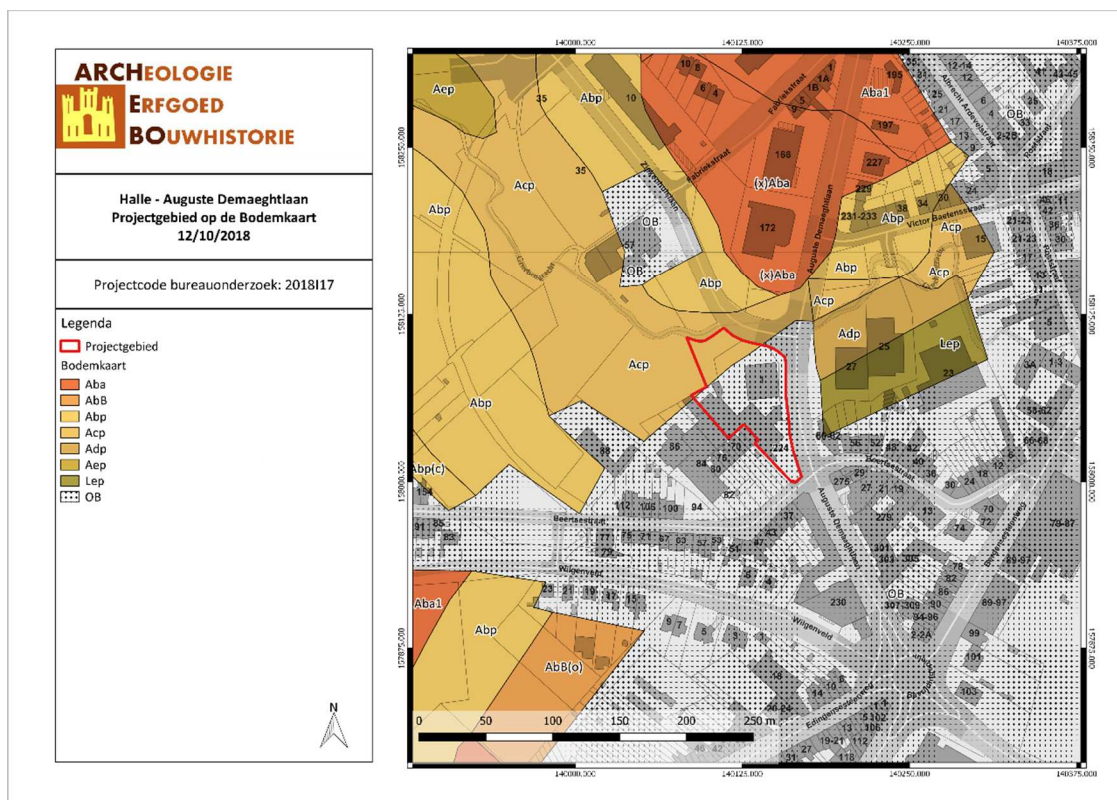
HAAU/18/11/05/10 - Digitale aanmaak

Figuur 19: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1/50.000 (DOV, 2018)

3.1.2.4 Bodem, bodemkundig booronderzoek, erosie & bodemgebruik

Volgens de Bodemkaart van Vlaanderen wordt het projectgebied gekarteerd als OB (onder bebouwing) en als Acp. Acp-bodems bestaan uit zwak gleyige gronden op leem zonder profielontwikkeling. Het zijn lage hellingsgronden die colluviale bodems omvatten. Gleyverschijnselen komen voor tussen 80 en 120 cm diepte. Het colluviaal dek rust op een geërodeerd profiel waarvan de textuur B op verschillende dieptes in het profiel voorkomt. Deze gronden kennen een verspreiding langs valleigebieden. In de omgeving van het terrein komen ook de bodems Abp (niet gleyige gronden op leem zonder profielontwikkeling), Adp (matig gleyige gronden op leem zonder profielontwikkeling) en Lep (sterk gleyige gronden met reductiehorizont op zandleem zonder profielontwikkeling) voor.²

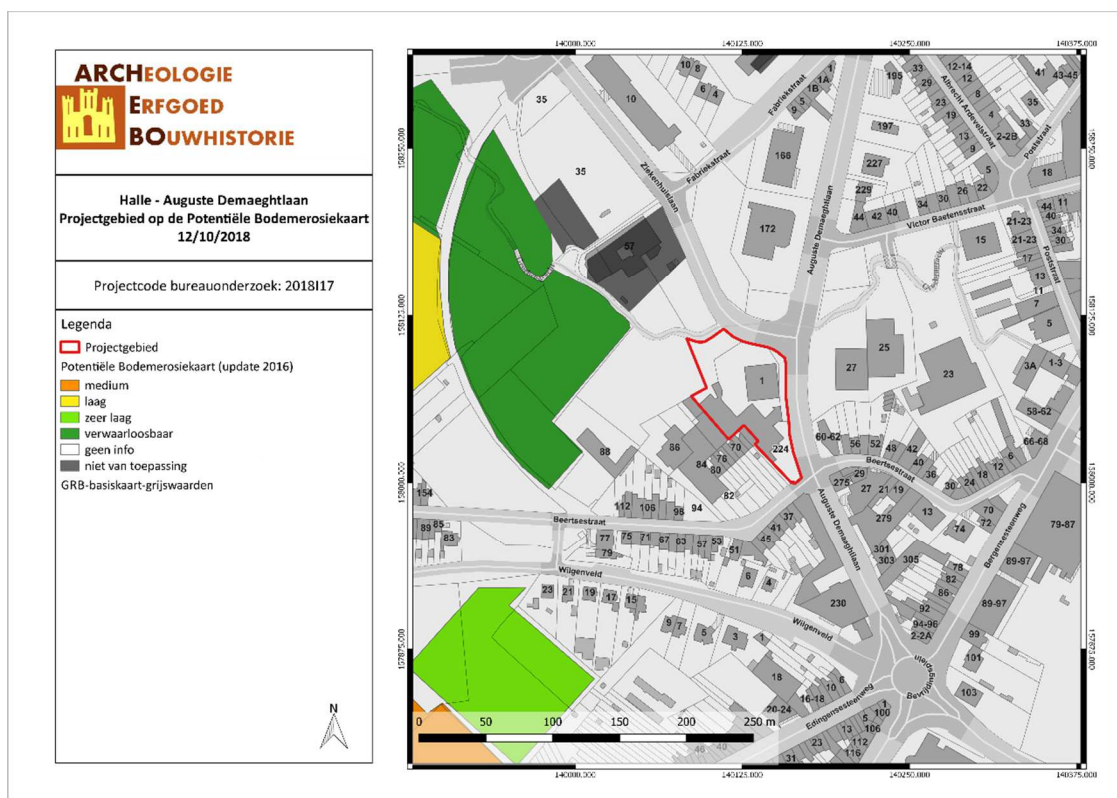
² E Van Ranst en C Sys, *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1 : 20 000)* (Gent: Laboratorium voor Bodemkunde, 2000), 168, 221, 222, 276 en 300.

HAAU/18/10/12/11 - Digitale aanmaak

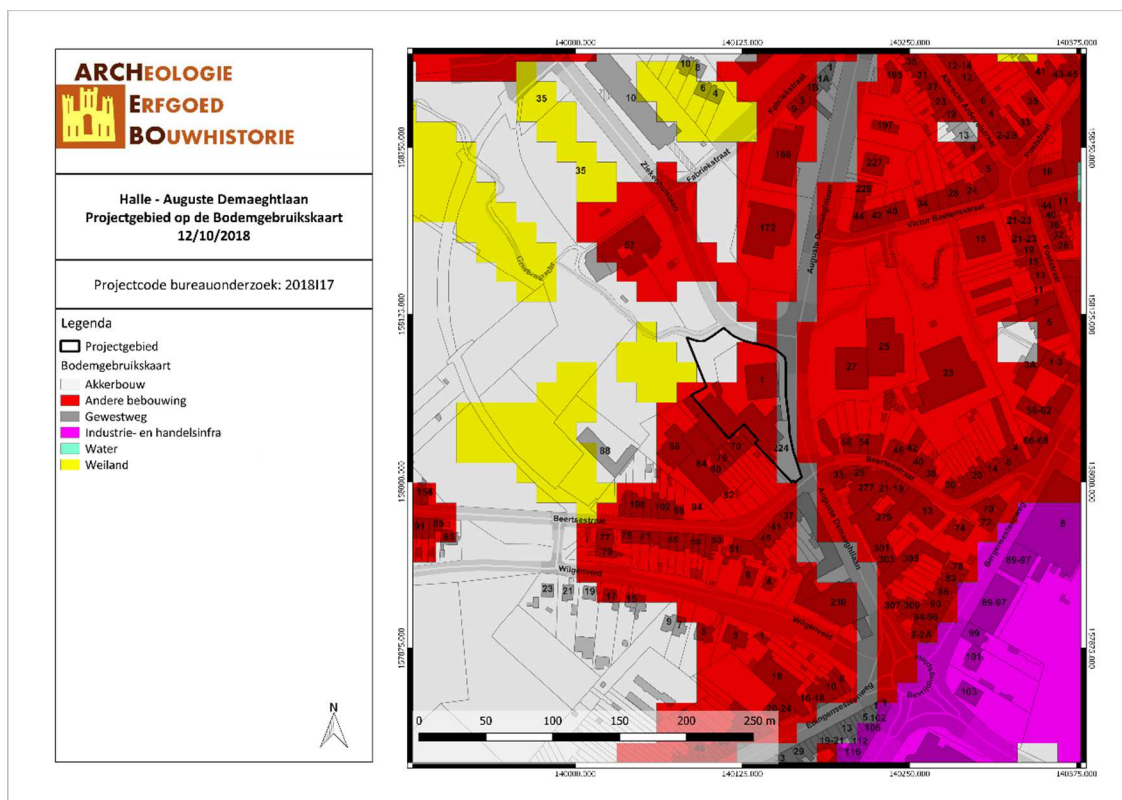
Figuur 20: Situering van het projectgebied op de bodemkaart Vlaanderen (DOV, 2018)

Op de Potentiële bodemerosiekaart is over het projectgebied geen informatie beschikbaar. Volgens de bodemgebruikskaart ligt het projectgebied grotendeels binnen 'Andere bebouwing'. Het noorden wordt gekarteerd als 'Akkerbouw' en het zuidoosten als 'Gewestweg'.

HAAU/18/10/12/12 - Digitale aanmaak

Figuur 21: Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart (Geopunt, 2018)

HAAU/18/10/12/13 - Digitale aanmaak

Figuur 22: Bodemgebruik in de omgeving van het plangebied volgens de bodemgebruikskaart (Geopunt, 2018)

3.2 ARCHEOLOGISCHE EN ERFGOEDKUNDIGE DATA

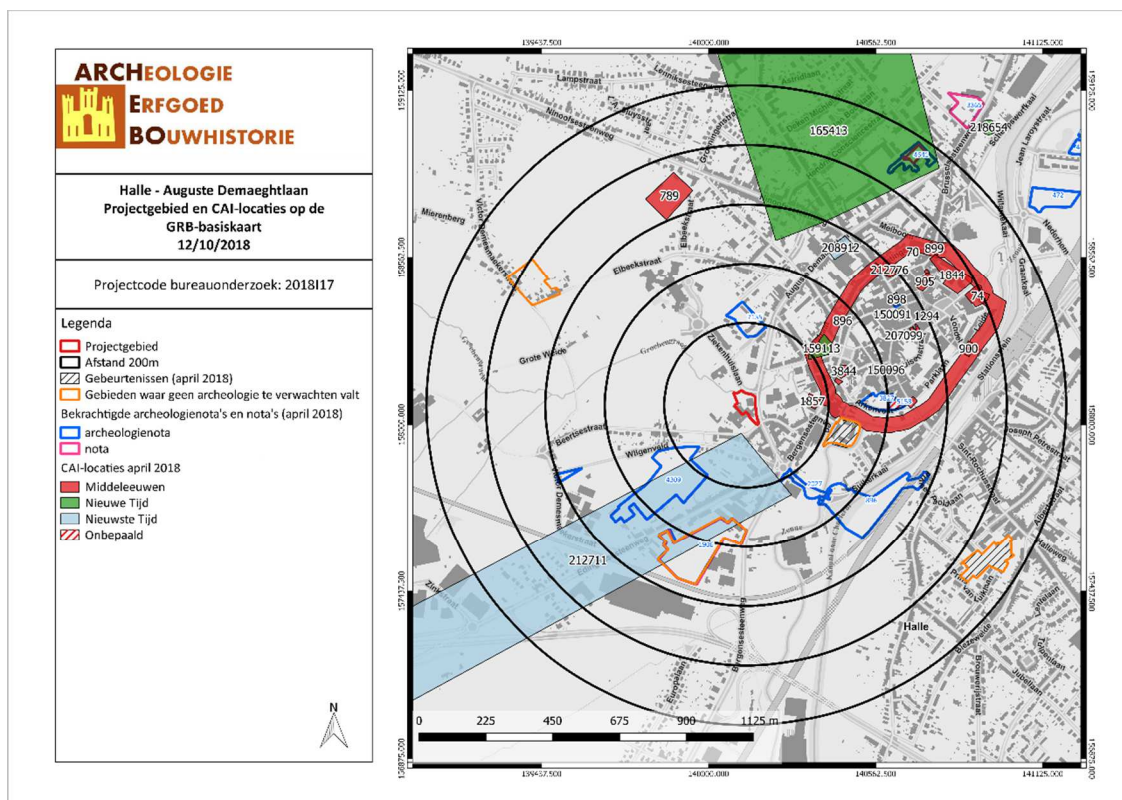
3.2.1 Centrale Archeologische Inventaris (CAI)

Binnen het plangebied zelf zijn er geen archeologische waarden bekend. De Centrale Archeologische inventaris toont wel verschillende vondsten in de directe en ruime omgeving. Vanaf ongeveer 70m ten zuiden van het projectgebied zijn, verspreid over een grote afstand, sporen gevonden van een 19de-eeuwse verdedigingslinie (CAI 212711). Het gaat hoogstwaarschijnlijk om sporen van het leger van Wellington dat in Hondzocht, een gehucht in Halle, gepasseerd zou zijn. Tussen ca. 600 en 800m ten noorden van het projectgebied zijn tien zilveren, Laatmiddeleeuwse munten (CAI 789) gevonden. Ten noorden van het terrein, ook verspreid over een grotere afstand, zijn sporen gevonden van een 17de-eeuws militair kamp (CAI 165413), dat hoogstwaarschijnlijk opgetrokken is tijdens de belegering van Halle door de maarschalk van Luxemburg in 1691. Zo'n 600m ten noordoosten van het terrein zijn sporen gevonden van een 19de-eeuws kerkhof (CAI 208912). De meeste sporen werden ten noordoosten van het projectgebied gevonden, waar het historische stadscentrum zich bevindt. Ca. 200m ten oosten werden sporen van een Laatmiddeleeuwse hoeve (CAI 1857) gevonden. Enkele meters verder liggen de restanten van de Laatmiddeleeuwse stadswal (CAI 212776 en 207099). Tussen 200m en 400m ten oosten van het projectgebied werden sporen van 16de-eeuwse kelders met tongewelf van de privéhuizen die op deze locatie stonden en sporen van het 17de-eeuws stadhuis (CAI 159113) gevonden, sporen van een van de Laatmiddeleeuwse stadspoorten (CAI 903), sporen van een Laatmiddeleeuwse, kleine poort die na de stadsuitbreiding van 1400 slechts beperkt toegankelijk was (CAI 896) en onder de funderingen van de kloostergebouwen enkele putten, waaronder paalkuilen, daterend uit de Volle Middeleeuwen (CAI 3844). Tussen 400m en 600m, eveneens binnen de historische stadsmuren, zijn sporen van een Laatmiddeleeuwse stadspoort (CAI 897) en een Laatmiddeleeuws kerkhof (CAI 898) gevonden, alluviale klei met silexkeien en potscherven uit de Middeleeuwen en uit de 16de-17de eeuw (CAI 150091), sporen van Laatmiddeleeuwse riolering (CAI 1293), een fragment van verbrande leem en reducerend gebakken aardewerk uit de Late Middeleeuwen en botten en tanden van dieren (CAI 1292), sporen van een 16de-eeuwse molen en sporen van een nederzetting uit de Volle Middeleeuwen, waaronder o.a. houten palen en aardewerk (CAI 895), een 16de-eeuwse ondiepe afvalput met ceramiek, keukenafval (waaronder een reebokhoorn), enkele kleine metalen gebruiksvoorwerpen, 2 munten en een loden pelgrimsteken (CAI 150096), sporen van een Laatmiddeleeuwse stadspoort (CAI 901) en een niet-gedateerde, onbepaalde vondst (CAI 217779). Tussen ca. 600m en 800m ten oosten van het projectgebied, tussen de historische stadsmuren, zijn een Laatmiddeleeuwse muur opgebouwd uit fylladen, gebroken baksteen en witte kalkmortel (CAI 70) gevonden, sporen van de belangrijkste Laatmiddeleeuwse stadspoort aangezien het de hoofdingang van de stad was (CAI 899), sporen van een begraafplaats uit de Volle Middeleeuwen rond de pre-Romaanse Sint-Martinuskerk, waaronder 1 ongeschonden graf van een kind en enkele beenderen van een verstoord graf (CAI 1500), restanten van de Laatmiddeleeuwse, Romaanse kerktoren in de huidige kerktoren (CAI 905), binnen de muren van het kasteel een zwarte organische laag met dierlijke beenderresten en aardewerkscherven gevonden, allen daterend uit de Volle Middeleeuwen (CAI 1844), sporen van de Laatmiddeleeuwse stadspoorten (CAI 900), een laag met brandsporen uit de Volle Middeleeuwen die erop wijzen dat op deze locatie een houten constructie in vlammen is opgegaan, Maasvalleiceramiek en reducerend gebakken aardewerk (CAI 1294) en tenslotte sporen van een hoeve uit de Volle Middeleeuwen (CAI 74).

In de ruime omgeving van maximum 1000 meter bevinden zich enkele archeologische waarden. Het betreft onder meer:

CAI-Locatie	Beschrijving	Datering
896	Stadspoort	Middeleeuwen
897	Stadspoort	Middeleeuwen

898	Kerkhof	Middeleeuwen
899	Stadspoort	Middeleeuwen
1844	Organische laag met dierlijke beenderresten en aardewerkscherven	Middeleeuwen
900	Stadspoort	Middeleeuwen
901	Stadspoort	Middeleeuwen
903	Stadspoort	Middeleeuwen
905	Kerk	Middeleeuwen
165413	Militair kampement	Nieuwe Tijd
74	Hoeve	Middeleeuwen
212776	Stadswal	Middeleeuwen
207099	Stadswal	Middeleeuwen
789	10 zilveren munten	Middeleeuwen
1857	Hoeve	Middeleeuwen
3844	Putten en paalkuilen	Middeleeuwen
70	Stadswal	Middeleeuwen
150091	Aardewerk	Middeleeuwen
1293	Riolering	Middeleeuwen
217779	Onbepaald	Onbepaald
1292	Verbrand leem & aardewerk	Middeleeuwen
1294	Brandsporen	Middeleeuwen
1500	Begraafplaats	Middeleeuwen
159113	Kelders en stadhuis	Nieuwe Tijd
212711	Verdedigingslinie	Nieuwste Tijd
895	Houten palen en aardewerk & molen	Middeleeuwen & Nieuwe Tijd
150096	Afvalput	Nieuwe Tijd
208912	Kerkhof	Nieuwste Tijd

HAAU/18/10/12/14 - Digitale aanmaak

Figuur 23: Kaart met aanduiding van het projectgebied en de vondstlocaties uit de CAI (CAI, 2018)

3.2.2 Bekrachte archeologienota's en nota's

In oktober 2017 heeft RAAP België een archeologienota (ID 5158) geschreven voor een projectgebied gelegen aan Arkenvest in Halle. De archeologienota bestond uit een bureauonderzoek en een proefputonderzoek en werd uitgevoerd naar aanleiding van een nieuwbouwproject (appartement-kantoorgebouw met ondergrondse parking). Het toenmalige projectgebied ligt ca. 400m ten oosten van het huidige projectgebied. Door de aanwezige bebouwing kon men moeilijk inschatten of er archeologische sporen en/of vondstenconcentraties bewaard zijn. Om die reden werden vier proefputten aangelegd, waaruit bleek dat de bestaande uitgravingen dieper gaan dan het verwachte oorspronkelijke niveau. Hierdoor wordt een vergaande versterking van het bodemarchief verwacht en wordt bijgevolg geen verder onderzoek geadviseerd.³

In maart 2018 heeft het VEC bvba een archeologienota (ID 7155) geschreven voor een projectgebied aan de Fabriekstraat 2 in Halle, ca. 200m ten noorden van het huidige projectgebied. Deze archeologienota is geschreven naar aanleiding van een nieuwbouwproject (uitbreiding van het bestaande politiebouwwerk). Uit het bureauonderzoek bleek dat voor het projectgebied een hoge verwachting bestaat naar vondsten uit het Laat-Paleolithicum en Mesolithicum en naar archeologische resten vanaf het Neolithicum tot de Middeleeuwen. Gezien het terrein reeds bebouwd is, vermoedde men een versterking van de bodem. Daarnaast werd in 2014 een bodemsanering uitgevoerd, wat eveneens versterking met zich meebrengt. De toekomstige werken zouden eventuele archeologische resten bedreigen, waardoor het VEC adviseerde om een landschappelijk bodemonderzoek d.m.v. boringen uit te voeren, in combinatie met metaaldetectie (resten belegering 1691). Dit onderzoek zal gevolgd worden door een verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek, indien de hoge verwachting naar Laat-Paleolithicum en Mesolithicum bevestigd wordt door het landschappelijk

³ Kris Van Quaethem en Nele Vanholme, "Nieuwbouw Arkenvest Halle - Archeologienota Archeologisch Vooronderzoek", Verslag van Resultaten (Nazareth: RAAP België, oktober 2017), 4.

bodemonderzoek. Indien een goede conservering van resten vanaf het Neolithicum verwacht wordt, wordt een proefsleuvenonderzoek geadviseerd.⁴

In juni 2017 heeft RAAP België een vooronderzoek uitgevoerd voor een projectgebied gelegen aan de Arkenvest in Halle. Het vooronderzoek bestond uit een bureauonderzoek (ID 3827) en werd uitgevoerd n.a.v. de bouw van appartementsgebouwen. Het toenmalige projectgebied ligt ca. 400m ten oosten van het huidige projectgebied en net ten westen van het projectgebied met archeologienota ID 5158. Het terrein was vanaf de 19de eeuw deels bebouwd. Er is een opmerkelijk hoogteverschil op het terrein, wat geen weerspiegeling is van het oorspronkelijke verloop van het terrein. Vermoedelijk werd het terrein deels opgehoogd of afgegraven. Om een beter inzicht te krijgen op het bodemarchief adviseerde RAAP België om een proefsleuvenonderzoek (in uitgesteld traject) uit te voeren.⁵

In september 2017 heeft Acke & Bracke bvba een archeologienota (ID 4641) geschreven n.a.v. een geplande aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning aan de Jean Jacminstraat in Halle, ca. 900m ten noordoosten van het huidige projectgebied. Het aanwezige colluvium en de ophoging van het terrein bij de bouw van aangrenzende assistentiewoningen vormen een beschermende buffer op het eventueel archeologisch niveau. De droge leemgronden zijn interessant voor het verbouwen van gewassen, de nabijheid van de Zenne is ook een aantrekkingspunt en de militaire campagnes in 1691 kunnen ook mogelijk sporen en vondsten hebben achtergelaten. Verder vooronderzoek kan dan ook nuttig kennis bijbrengen over het archeologische verleden van deze regio. Acke & Bracke bvba adviseerde dan ook een vervolgonderzoek in de vorm van een proefsleuvenonderzoek (in uitgesteld traject).⁶ Dit proefsleuvenonderzoek (nota ID 6445) werd in februari 2018 uitgevoerd, eveneens door Acke & Bracke bvba. Uit dit onderzoek bleek dat het terrein sterk onderhevig is geweest aan ophogingen en vergravingen. Er werden geen sporen aangetroffen, met uitzondering van een recente kuil. Het vondstenmateriaal dat d.m.v. de metaaldetector werd aangetroffen, bevond zich in het ophogingspakket, wat bijgevolg niets over het plangebied zelf vertelt. Er werd geen verder archeologisch onderzoek geadviseerd, aangezien relevante archeologische sporen en vondsten afwezig zijn en een dergelijk onderzoek niet zal leiden tot nuttige kenniswinst.⁷

In januari 2017 heeft ABO nv een archeologienota (ID 1906) geschreven voor een projectgebied ter hoogte van de Bergensesteenweg 182 in Halle. Het toenmalige projectgebied bevindt zich tussen ca. 300 en ca. 600m ten zuidwesten van het huidige projectgebied. Uit het bureauonderzoek bleek dat het terrein gedurende lange tijd onbebouwd is gebleven en benut werd als agrarische zone en dat er een droge leembodem aanwezig is. Of de bodem al dan niet verstoord is door ontginningswerken, kon niet aangetoond worden tijdens het bureauonderzoek. Er was voor het projectgebied een reële verwachting om archeologische resten aan te treffen en een reëel potentieel op kennisvermeerdering. ABO nv adviseerde een landschappelijk bodemonderzoek d.m.v. boringen om na te gaan of de bodem al dan niet verstoord is en of er nog archeologisch interessante lagen aanwezig zijn op het terrein. Indien de bodem bewaard is, raadde men als vervolgonderzoek een proefsleuvenonderzoek aan.⁸ In juni 2017 voerde ABO nv vervolgens het landschappelijk bodemonderzoek d.m.v. boringen uit (nota ID 3633). Tijdens het onderzoek werden slechts twee intacte bodemprofielen aangetroffen. Het onderzoek bevestigde het vermoeden dat het terrein in recente periodes afgegraven en heropgevuld is geweest.

⁴ Anne Schoups, Jasmien Van Bavel, en Xander Alma, "Fabrieksstraat 2, Halle. Een Archeologienota", Verslag van Resultaten (Brugge: Vlaams Erfgoed Centrum bvba, maart 2018), 13, 45–47.

⁵ Nele Vanholme, "Realisatie van appartementen langs de Arkenvest Halle. Archeologienota Archeologisch Vooronderzoek", Verslag van Resultaten (Nazareth: RAAP België, juni 2017), 3; Nele Vanholme, "Realisatie van appartementen langs de Arkenvest, Halle", Programma van Maatregelen (Nazareth: RAAP België, juni 2017), 2.

⁶ Bert Acke, Maarten Bracke, en Kris Van Quaethem, "Archeologienota Halle Jean Jacminstraat", Verslag van Resultaten (Zelzate: Acke & Bracke bvba, september 2017), 32–33.

⁷ Bert Acke en Maarten Bracke, "Nota Halle Jean Jacminstraat", Verslag van Resultaten (Zelzate: Acke & Bracke bvba, februari 2018), 27.

⁸ Melissa Lamberts en Gabriella Kaszas, "Archeologische evaluatie van het bodemarchief te Halle, Bergensesteenweg 182", Verslag van Resultaten (Aartselaar: ABO nv, januari 2017), 45–46.

De originele bodemopbouw is nauwelijks aanwezig. Om die reden werd het terrein vrijgegeven van verder vervolgonderzoek.⁹

In augustus 2017 heeft het VEC een archeologienota (ID 4309) geschreven voor een projectgebied aan de Edingensesteenweg 196 in Halle, dat tussen ca. 200m en 500m ten zuidwesten van het huidige projectgebied ligt. De archeologienota werd opgesteld n.a.v. de uitbreiding van een parking met groenzone, wadi en paviljoen en bestond uit een bureauonderzoek en een landschappelijk bodemonderzoek d.m.v. boringen. Het terrein bevat droge leemgrond en omvat eolische afzettingen uit het Laat-Pleistoceen. Sporen en/of vondsten van het Laat-Paleolithicum tot de Vroege Middeleeuwen worden sporadisch verwacht, er is een hogere verwachting voor sporen en/of vondsten vanaf de Volle Middeleeuwen. Volgens het historisch kaartmateriaal is het terrein voornamelijk benut geweest als akker- of weiland. Door de helling waarop het terrein ligt, de erosiegraad en de mogelijkheid van leemontginning in het gebied bestaat er de mogelijkheid dat de bodem niet meer intact is. Er werd daarop een landschappelijk bodemonderzoek d.m.v. boringen uitgevoerd, waaruit bleek dat een deel van het terrein bewaarde bodems heeft en een andere deel verstoorde bodems. Voor het deel met de bewaarde bodem is een hoge verwachting voor eventuele archeologische vindplaatsen. De geplande werken zullen echter niet reiken tot het aanwezige archeologisch niveau, waardoor geen vervolgonderzoek opgelegd wordt. Daarnaast dient er wel metaaldetectie en veldkartering uitgevoerd te worden op de plaats van een 19de-eeuwse CAI-melding (verdedigingslinie 1815) binnen het projectgebied. Het terrein was in gebruik als weide met paarden. Een veldkartering had weinig potentieel, de metaaldetectie bracht wel verschillende metalen voorwerpen aan het licht, allen van recente aard. Vondsten gerelateerd aan de verdedigingslinie uit 1815 werden niet ontdekt.¹⁰

In januari 2017 heeft Monument Vandekerckhove nv een archeologienota (ID 2027) geschreven voor een projectgebied ter hoogte van de Zennebrug en de R. Deboecklaan, ca. 300m ten zuidoosten van het huidig projectgebied. De archeologienota werd geschreven n.a.v. de heraanleg van de R. Deboecklaan en de riolering, het afbreken en vervangen van de Zennebrug en het aanleggen van een gewapend talud. De toekomstige bodemingreep zal een grote impact hebben op het bodemarchief, maar zullen uitgevoerd worden op de locatie waar de bodem opgehoogd en sterk vergraven is. Het landschappelijk booronderzoek, ten oosten van dit terrein, maakte duidelijk dat geen archeologie verwacht kan worden onder het opgehoogd terrein (zie archeologienota ID 896). Dit geldt ook voor het sterk vergraven terrein. Daarom wordt verder archeologisch onderzoek niet geadviseerd, aangezien het niet opportuun wordt geacht.¹¹

In oktober 2016 voerde BAAC Vlaanderen bvba een bureauonderzoek en landschappelijk bodemonderzoek d.m.v. boringen uit voor het projectgebied ter hoogte van de Suikerkaai en Vogelpers, ca. 300m ten zuidoosten van het huidig projectgebied en vlak naast het projectgebied uit de hiervoor vernoemde archeologienota (ID 2027). Uit het bureauonderzoek is gebleken dat er een hoge archeologische verwachting toegeschreven kan worden aan het projectgebied. Het terrein ligt op de rand van de alluviale vlakte van de Zenne en bestaat uit oeverafzettingen en (matig) droge leembodems. De hoge verwachting kan echter teniet zijn gedaan door de aanleg van het kanaal, van de spoorlijn en door het gebruik als opslagplaats. Om de graad van verstoring te achterhalen, voerde BAAC Vlaanderen mechanische landschappelijke boringen uit. Hieruit bleek dat een groot deel van het terrein opgehoogd was, met uitzondering van één boring. Onder het ophogingspakket zat onmiddellijk de C-horizont en fluviatiele afzettingen uit het Holoceen werden niet aangetroffen. Begraven bodems en loopniveaus

⁹ Melissa Lamberts en Gabriella Kaszas, "Landschappelijk booronderzoek te Halle, Bergensesteenweg 182. Eindevaluatie", Verslag van Resultaten (Aartselaar: ABO nv, juni 2017), 34.

¹⁰ Tine Van Mierlo e.a., "Edingensesteenweg 196, Halle. Een Archeologienota", Verslag van Resultaten (Brugge: Vlaams Erfgoed Centrum bvba, augustus 2017), 50–51, 62; Tine Van Mierlo en Jeroen van Rooij, "Edingensesteenweg 196, Halle. Programma van Maatregelen", Programma van Maatregelen (Brugge: Vlaams Erfgoed Centrum bvba, augustus 2017), 12.

¹¹ Bert Acke, Bart Bartholomieux, en Lisa Van Ransbeeck, "Archeologienota Halle Zennebrug (prov. Vlaams-Brabant)" (Ingelmunster: Monument Vandekerckhove nv, februari 2017), 38–39.

waren eveneens afwezig. BAAC Vlaanderen concludeerde uit het landschappelijk bodemonderzoek dat verder archeologisch onderzoek niet nodig was.¹²

De laatste bekrachtigde archeologienota in de omgeving van het projectgebied is de archeologienota (ID 2052) geschreven door Studiebureau Archeologie. Het toenmalige projectgebied lag op de Beestenmarkt in Halle, ca. 600m ten noordoosten van het huidig projectgebied. Het bureauonderzoek werd in het najaar van 2016 uitgevoerd. Het terrein ligt binnen het historisch stadscentrum van Halle, waardoor een zeer hoog archeologisch potentieel wordt toegeschreven aan het terrein. Rond de periode van de aanleg van de eerste stadsomwalling is bebouwing in de onmiddellijke omgeving van het projectgebied te situeren. Tijdens de (Post-)Middeleeuwen werd het terrein gebruikt als begraafplaats binnen de stad. Vanaf 1784 is *intra muros* begraven verboden en kwam de begraafplaats in ongebruik. Of het grafveld geruimd werd, was op het moment van het bureauonderzoek niet geweten en gezien niet geweten was in hoeverre de aanleg van de Beestenmarkt de oude begraafplaats verstoord heeft en de geplande werken zeker een impact zullen hebben op aanwezige archeologische waarden werd een proefputtenonderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek bevestigde de hoge archeologische verwachting opgesteld na het bureauonderzoek. Er werd een bewaarde bodemopbouw aangetroffen (werkput 1) en binnen het onderzochte deel werd de aanwezigheid van zes individuen opgemerkt. De skeletten hadden een wisselende bewaringstoestand, mogelijk beïnvloed door de eerdere (her)aanleg van de Beestenmarkt. Uit statistische berekeningen concludeerde men dat er mogelijk ca. 500 individuen aanwezig kunnen zijn (geen rekening houdend met eventuele verstoringen). De geplande werken zullen het bodemarchief en de archeologische resten die zich reeds op een diepte van ca. 45 cm bevinden, grondig verstoren. Om die reden adviseerde Studiebureau verder archeologisch onderzoek in de vorm van een vlakdekkende opgraving.¹³

3.2.3 Inventaris Onroerend Erfgoed (IOE)

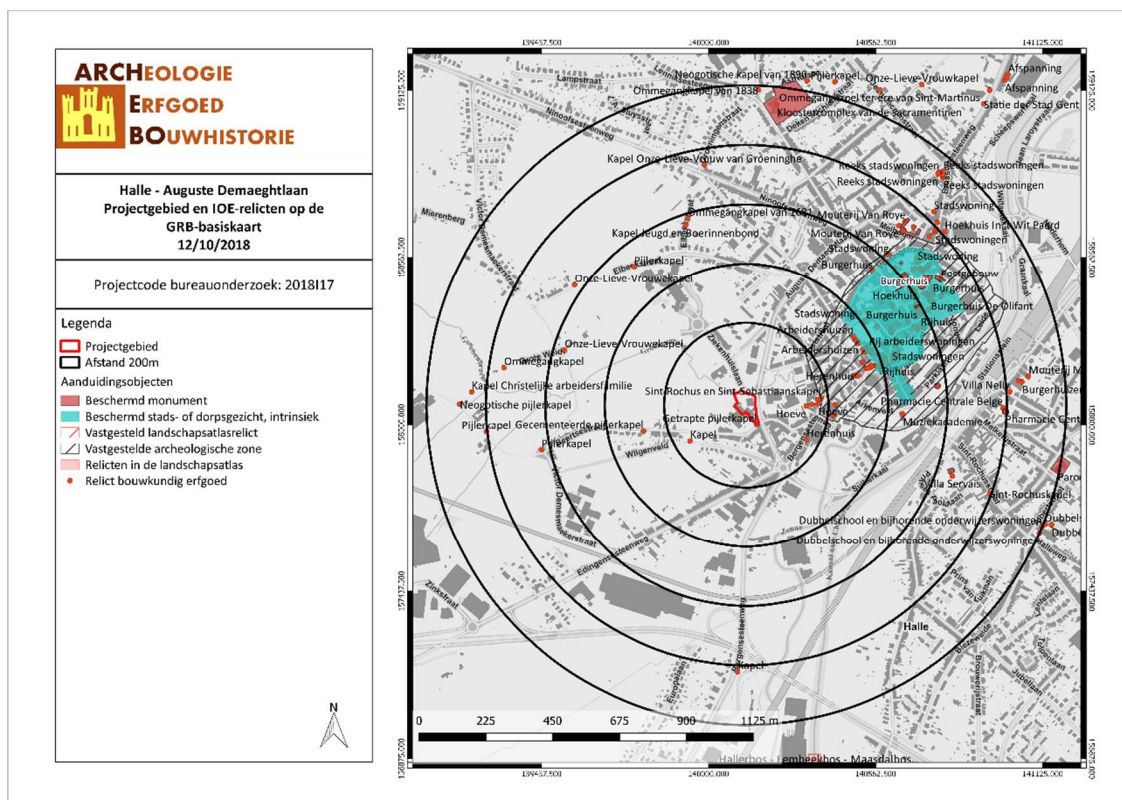
De Inventaris van het onroerend erfgoed biedt een overzicht van waardevol erfgoed in Vlaanderen. Zowel bouwkundig, archeologisch, landschappelijk als varend erfgoed zijn opgenomen in deze databank, goed voor meer dan 83.000 erfgoedobjecten in totaal. Op basis van diverse zoekcriteria kan er heel gericht naar de verschillende erfgoedobjecten gezocht worden. Erfgoedobjecten kunnen vastgesteld en/of beschermd zijn.¹⁴

Er bevinden zich geen vastgestelde en/beschermde erfgoedkundige relictten binnen het projectgebied. Ten oosten van het projectgebied bevindt zich de historische stadskern van Halle, die niet alleen beschermd is als stads-of dorpsgezicht (intrinsiek), maar ook geheel binnen een vastgestelde archeologische zone ligt. Binnen de stadskern staan eveneens meerdere beschermde monumenten en vastgestelde erfgoedkundige relictten.

¹² Yves Perdaen e.a., "Archeologienota Halle, Zuidbrug", Verslag van Resultaten (Bassevelde: BAAC Vlaanderen bvba, oktober 2016), 52–53, 74.

¹³ Annelies De Raymaeker, "Archeologienota: De heraanleg van de Beestenmarkt te Halle", Verslag van Resultaten (Kessel-Lo: Studiebureau Archeologie bvba, 2016), 30–31, 45, 48.

¹⁴ Agentschap Onroerend Erfgoed, "Inventaris Onroerend Erfgoed", geraadpleegd 17 januari 2018, <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/>.

HAAU/18/10/12/15 - Digitale aanmaak

Figuur 24: Kaart met situering van het projectgebied en IOE-relicten op GRB-basiskaart (IOE, 2018)

3.3 HISTORIEK EN CARTOGRAFISCHE BRONNEN

3.3.1 Onderzoek historische bronnen

Toponymie en geschiedenis van Halle¹⁵

Halle wordt voor het eerst vermeld in 1152 als “Hallensis”. Daarnaast wordt naar Halle ook verwezen met de namen ‘Hal’ en ‘Halla’. Over de betekenis van de naam Halle bestaan twee theorieën. De eerste theorie stelt dat de naam afgeleid is van het Saksisch stamwoord voor eigendom, openbaar gebouw, handelsplaats en bij uitbreiding zaal. Een tweede theorie zegt dat ‘Halle’ afgeleid is van het Keltische *Halha*, bocht in of uitloper van een heuvelrug.

Van oudsher bevond het grondgebied van Halle zich onder de voogdij van de Sint-Waltrudisabdij in Bergen (Henegouwen). Rond 686 schonk de heilige Waltrudis, een belangrijk lid binnen de Merovingische dynastie, haar landgoed in Halle aan het kapittel van de abdij van Bergen. Halle was een graafschap in Brabant, maar behoorde vanaf Willem I, graaf van Henegouwen (1304-1337), tot Henegouwen zelf. Vanaf 1795, bij de officiële aanhechting bij Frankrijk, behoorde Halle weer bij Brabant. In 1225 ontving Halle de stadskeure van Johanna van Constantinopel, gravin van Vlaanderen en Henegouwen, waardoor Halle het statuut van stad kreeg. Tijdens de 13de t.e.m. 15de eeuw kent Halle een bloeiperiode als handelscentrum met het mandenmaker-, leerloo- en brouwersambacht als meest bloeiende ambachten. Daarnaast was Halle ook een drukbezocht bedevaartsoord, waardoor talrijke brouwerijen en gasthuizen werden opgericht.

¹⁵ “Maurits Gysseling: Toponymisch Woordenboek (1960) p. 439”, geraadpleegd 25 september 2018, <http://bouwstoffen.kantl.be/tw/facsimile/?page=439>; “Halle (Vlaams-Brabant)”, *Wikipedia*, geraadpleegd 25 september 2018, [https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Halle_\(Vlaams-Brabant\)&oldid=52275642](https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Halle_(Vlaams-Brabant)&oldid=52275642); Agentschap Onroerend Erfgoed, “Halle”, *Inventaris Onroerend Erfgoed*, 2018, <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121432>; “Geschiedenis stad Halle”, geraadpleegd 25 september 2018, <https://www.halle.be/geschiedenis-stad-halle>.

De lokale burcht, die vermeld wordt sinds 1376, lag op het grensgebied Henegouwen-Brabant en vormde daardoor een belangrijke verdedigingspost. Door deze grensligging werd Halle dan ook vaak slachtoffer van belegeringen, plunderingen en verwoestingen. Tijdens het bewind van Maximiliaan van Oostenrijk (1482-1493) braken verschillende opstanden uit, waarbij Halle als bondgenoot van Maximiliaan drie maal belegerd werd, telkens zonder succes. In 1580 zou Halle nogmaals belegerd worden door troepen onder leiding van Olivier van den Tympel, aanvoerder onder Willem van Oranje. In de jaren 1649-1650 kreeg de Hertog van Arenberg Halle en andere gebieden als hypotheek van de Spaanse koning. Op 14 november 1652 werden Halle (en Braine-Le-Comte) definitief aan de Hertog verkocht, waardoor Halle een hertogelijke stad werd. In de loop van de 17de eeuw werd de stad herhaaldelijk geplunderd door Franse en Spaanse soldaten en op het einde van deze eeuw woedde een pestepidemie in Halle en omstreken. Tijdens het Oostenrijks regime (1714-1794) kent Halle een heropleving. Na dit regime en de Brabantse Omwenteling (1789), volgde de officiële aanhechting bij Frankrijk in 1795, waardoor Halle weer tot Brabant zou horen. De Franse overheersing betekende echter opnieuw een periode van verval voor de stad.

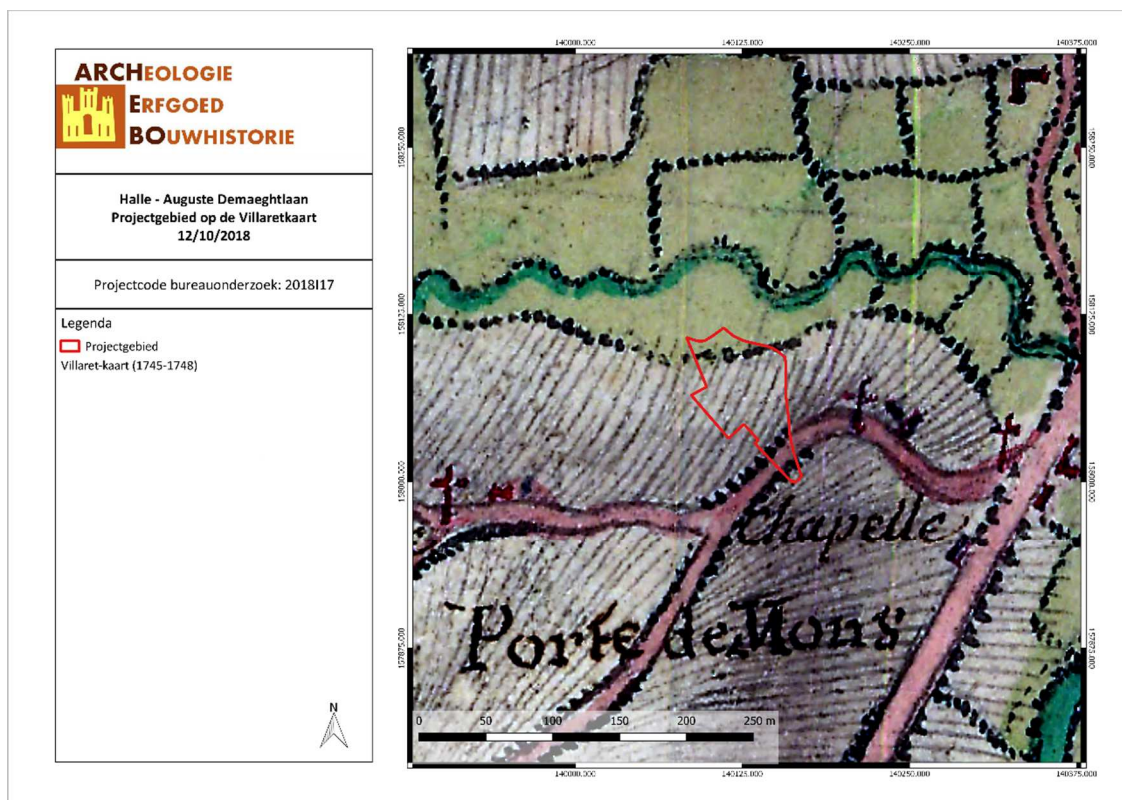
De aanleg van het kanaal Brussel-Charleroi en van de spoorlijn Brussel-Bergen zorgde voor een economische bloei en een industriële expansie. Vele nieuwe nijverheden vestigden zich naast het kanaal, waaronder suikerraffinaderijen, mouterijen, brouwerijen, een farmaceutisch bedrijf, cichoreibranderijen, een kaasfabriek, stokerijen en een textielfabriek. De meeste bedrijven verlieten echter de binnenstad als gevolg van de energiecrisis van de jaren 1970 en doordat industrie niet langer gebonden was aan het gebruik van het spoor en kanaal voor transport.

3.3.2 Historische situatie aan de hand van cartografische bronnen

Een belangrijke bron van informatie wordt geleverd door het historisch kaartmateriaal. Dit om na te gaan of er bebouwing is geweest op het terrein in historische tijden, of dat het landgebruik van het perceel is gewijzigd doorheen de tijd. Hierbij moet wel rekening gehouden worden met het feit dat de eerste bruikbare kaarten pas vanaf de 16de eeuw of later voorhanden zijn.

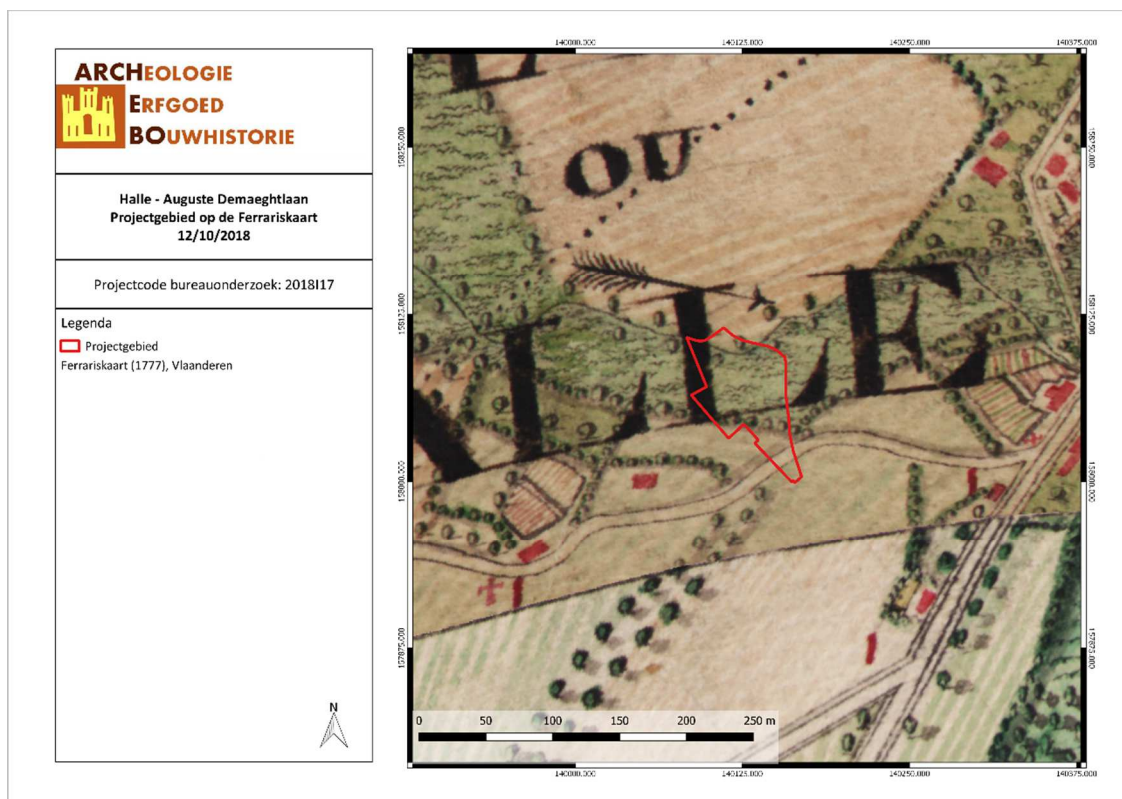
Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op kaarten geen garantie dat er geen bebouwing is geweest. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijkere bouwwerken zoals kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er weinig of geen aandacht voor de burgerlijke architectuur. Pas vanaf de 19de eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kaarten. Mogelijk eerder aanwezige middeleeuwse structuren waren misschien reeds verdwenen.

Vooreerst worden enkele pre-19de-eeuwse cartografische bronnen behandeld zoals de Villaretkaart en de Ferrariskaart. De Villaretkaart (ca. 1745-48) toont een onbebouwd terrein. Het noorden is gekarteerd als grasland, de rest van het projectgebied bestaat vermoedelijk uit heide. Door het zuiden van het terrein loopt een weg, die qua ligging grotendeels overeenkomt met de huidige Beertsestraat. Ten noorden stroomt de Groebengracht. De lijnen die door het projectgebied lopen, zijn een indicatie dat het terrein op een helling ligt. Op de Ferrariskaart stroomt de Groebengracht door het noorden van het terrein en de Beertsestraat loopt door het zuiden van het terrein. Het terrein is nog steeds onbebouwd en wordt gekarteerd als weiland (centraal) en akkerland (noorden en zuiden).

HAAU/18/10/12/16 - Digitale aanmaak

Figuur 25: Situering van het projectgebied op de Villaretkaart (Geopunt, 2018)

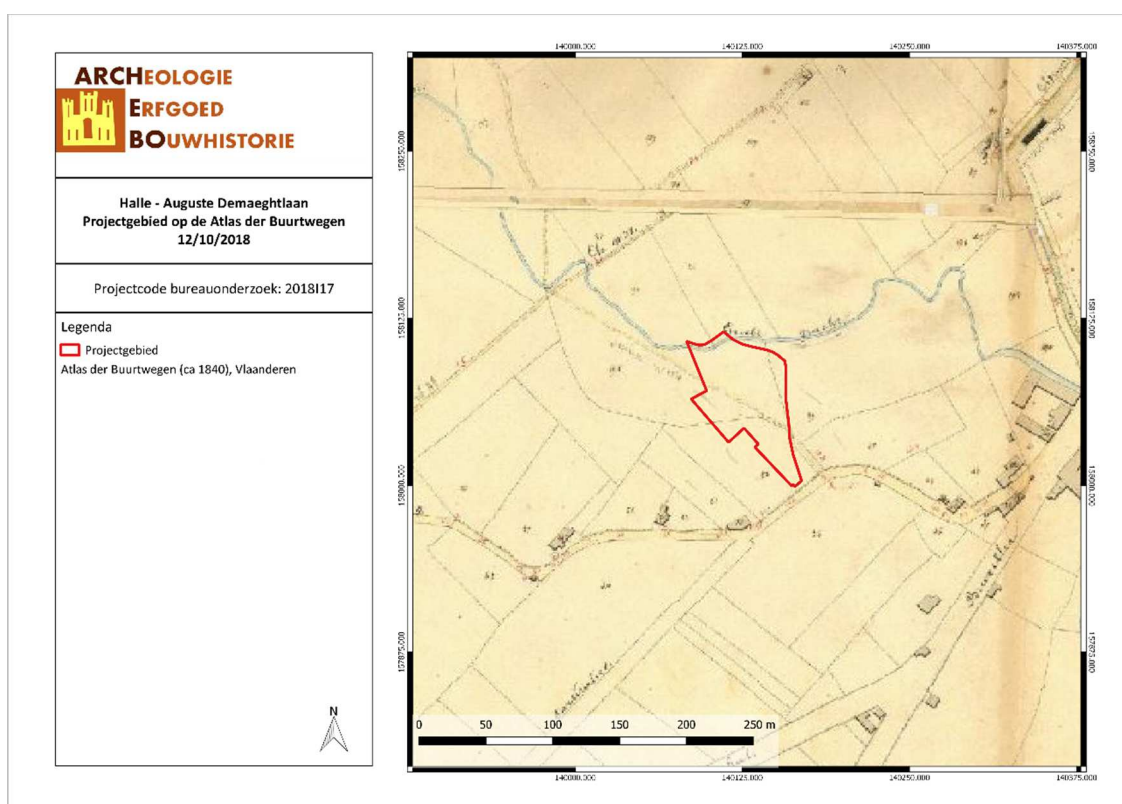
HAAU/18/10/12/17 - Digitale aanmaak

Figuur 26: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2018)

Vervolgens worden vier cartografische bronnen uit de 19de eeuw vergeleken. De Atlassen der Buurtwegen werden opgemaakt in uitvoering de wet van 10 april 1841. De atlas maakt een onderscheid in buurtwegen en voetwegen (sentiers). Per toenmalige gemeente werd een atlas opgemaakt, met

uitzondering van een aantal stadskernen.¹⁶ De kaarten Vandermaelen of Vandermaelenkaarten zijn een verzameling van historische kaarten van België, gemaakt door Philippe Vandermaelen (1795-1869). Deze kaarten geven een gedetailleerd beeld van heel België en worden beschouwd als de opvolger van de Ferriskaarten uit de periode 1771-1778. Met de Popp-kaarten wordt de verzameling van kadasterkaarten bedoeld die in de 19de eeuw uitgegeven werd door de Brugse drukker-uitgever Philippe Chrétien Popp (1805-1879). Een vierde bron is de topografische kaart van 1873.

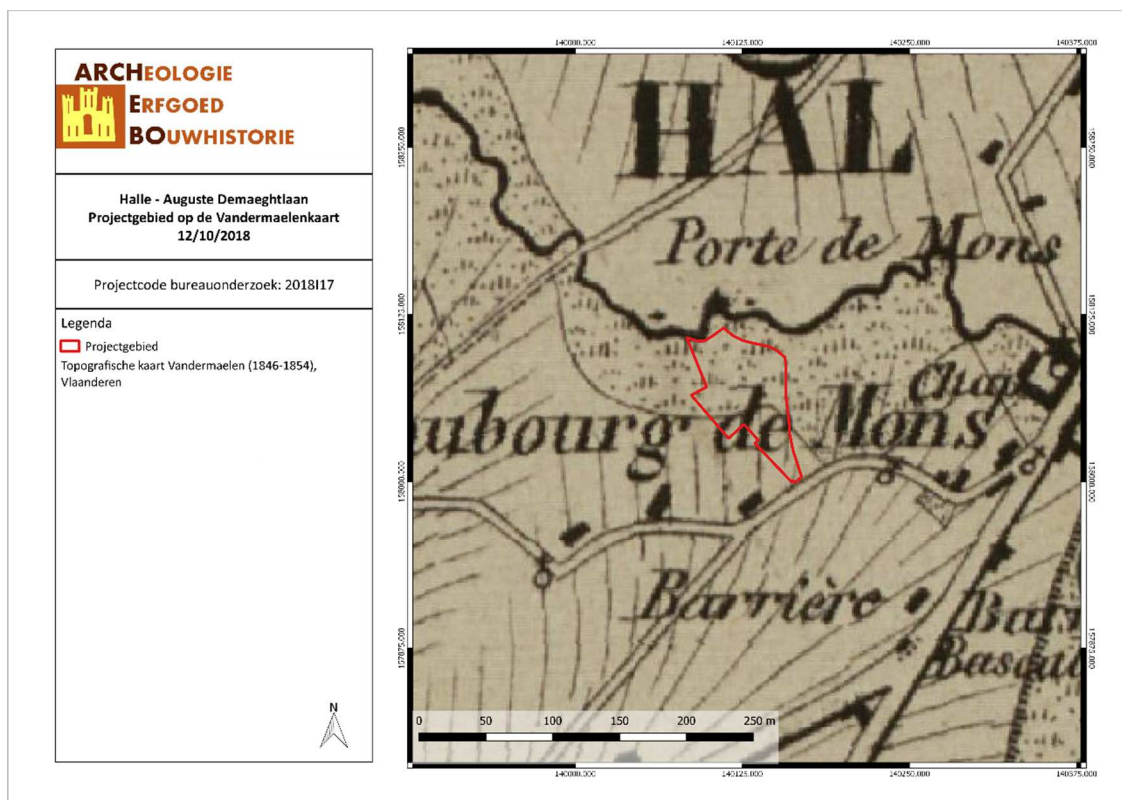
Op 19de-eeuwse cartografische bronnen is het terrein onbebouwd weergegeven. Op de Atlas der Buurtwegen kruist het projectgebied vier percelen (49, 50, 70 en 195). De ligging van de Beertsestraat, hier aangeduid als Chemin n° 9, komt overeen met de huidige ligging, net zoals de ligging van de Groebengracht. De Vandermaelenkaart toont het projectgebied gekarteerd als weiland/grasland in het noorden en als heide of akkerland in het zuiden. De Popp-kaart is niet beschikbaar voor dit landsdeel. De topografische kaart van 1873 tenslotte toont dat het terrein rond deze periode bestond uit weiland/grasland.

HAAU/18/10/12/18 - Digitale aanmaak

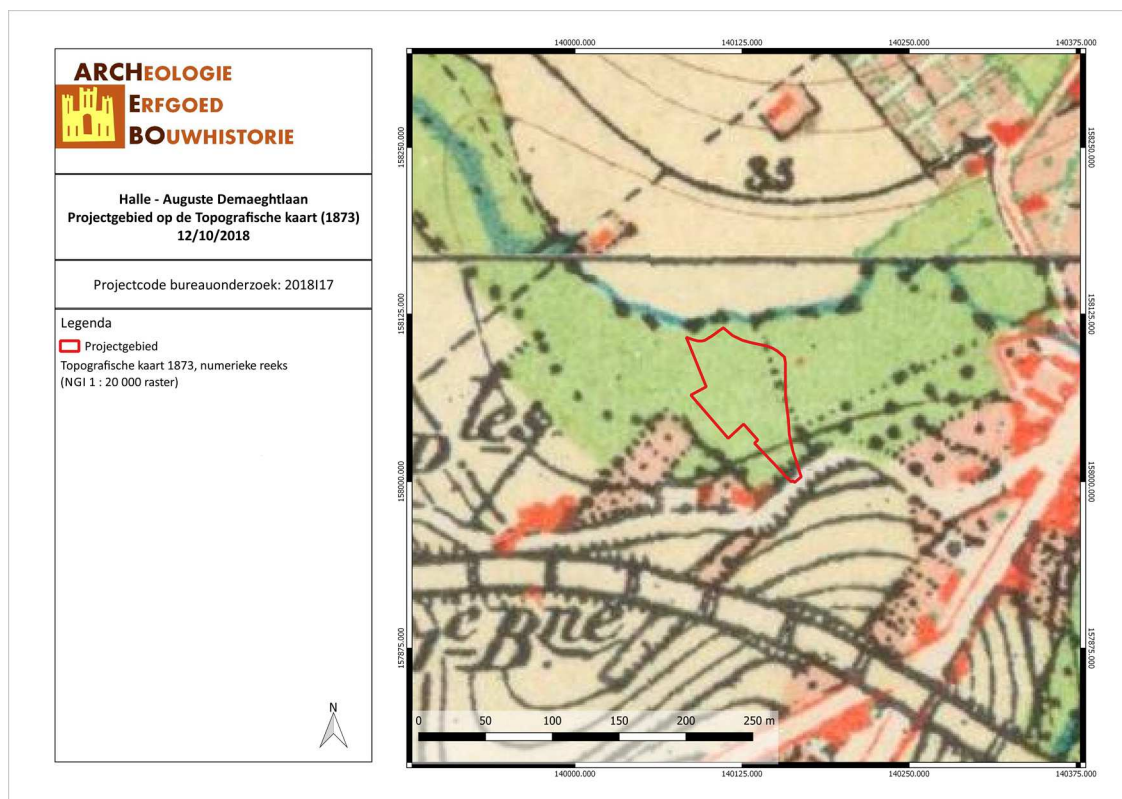
Figuur 27: Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (Geopunt, 2018)

¹⁶ Geopunt Vlaanderen, "Atlas der Buurtwegen", geraadpleegd 2 januari 2018, <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8264f16f-45d2-4eae-bc77-f003c7830b20>.

HAAU/18/10/12/19 - Digitale aanmaak

Figuur 28: Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen (Geopunt, 2018)

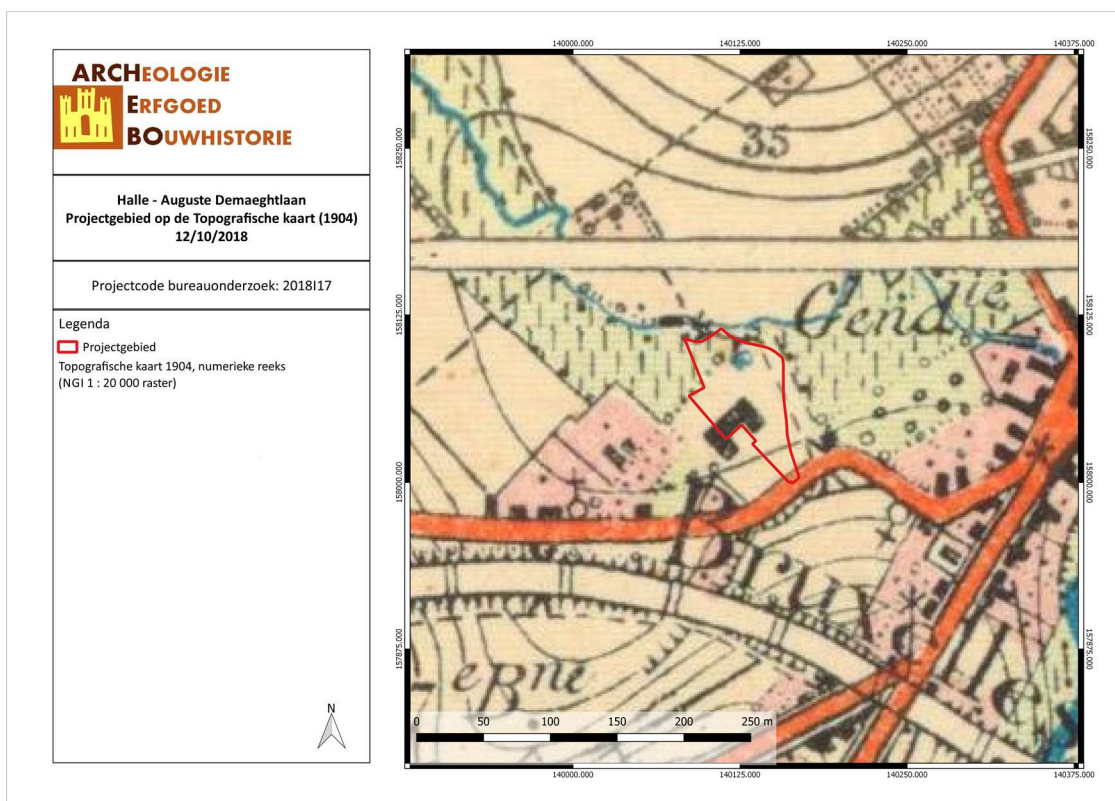

HAAU/18/10/12/20 - Digitale aanmaak

Figuur 29: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart van 1873 (Cartesius, 2018)

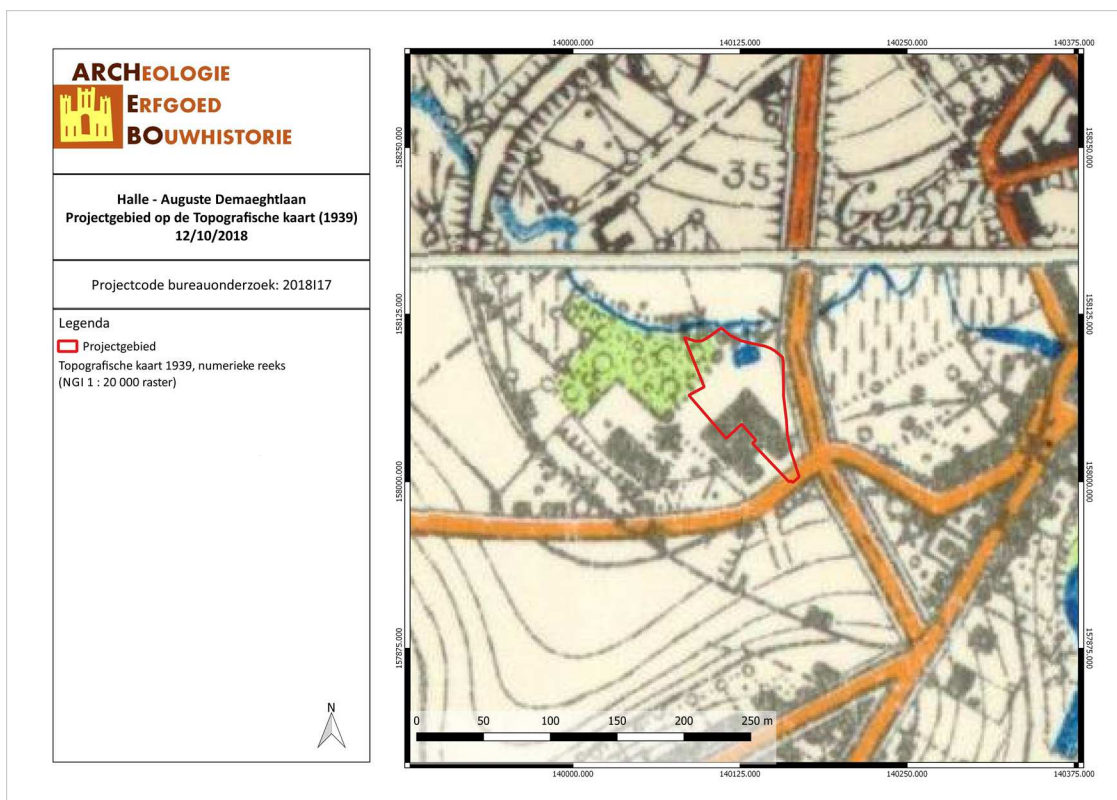
Vervolgens worden er topografische kaarten en luchtfoto's uit de 20ste en 21ste eeuw vergeleken. De eerste bebouwing verschijnt op de topografische kaart van 1904. De bebouwing moet dus geplaatst zijn tussen 1873 en 1904. Het gaat om een (ongeveer) U-vormige gebouw dat de zuidwestelijke grens van

het projectgebied kruist. Het noorden van het terrein is nog gekarteerd als grasland, de rest is niet specifiek gekarteerd. Er ligt ook een kleine vijver (?) in het noorden van het projectgebied, net ten zuiden van de Groebengracht. Deze waterpartij is ook zichtbaar op de topografische kaart van 1939. Daarnaast is de bebouwing verder uitgebreid en wordt het noorden van het terrein nu gekarteerd als loofbos. De bebouwing breidt nog verder uit tussen 1939 en 1969 en het loofbos in het noorden wordt kleiner. Ook de vijver (?) in het noorden van het projectgebied verdwijnt tussen 1939 en 1969. Op de topografische kaart van 1981-1989 heeft het loofbos plaatsgemaakt voor een rechthoekig gebouw. De bebouwing komt overeen met de bebouwing zichtbaar op de luchtfoto's van 1979-1990 en 2000-2003. Het woonhuis in het zuiden van het terrein en een deel van de bijgebouwen zijn bijgevolg gebouw tussen 1969 en ca. 1979. Tussen ca. 2003 en ca. 2005 worden de laatste aanpassingen doorgevoerd bij de bebouwing. Het gebouw in het noordwesten wordt gesloopt en de meest noordelijke bebouwing wordt eveneens gesloopt en vervolgens vervangen door een vierkant gebouw (huidige Brantano). Ook de verharding in het noorden van het terrein is aangelegd tussen ca. 2003 en ca. 2005. De luchtfoto van 2005-2007 toont de huidige situatie.

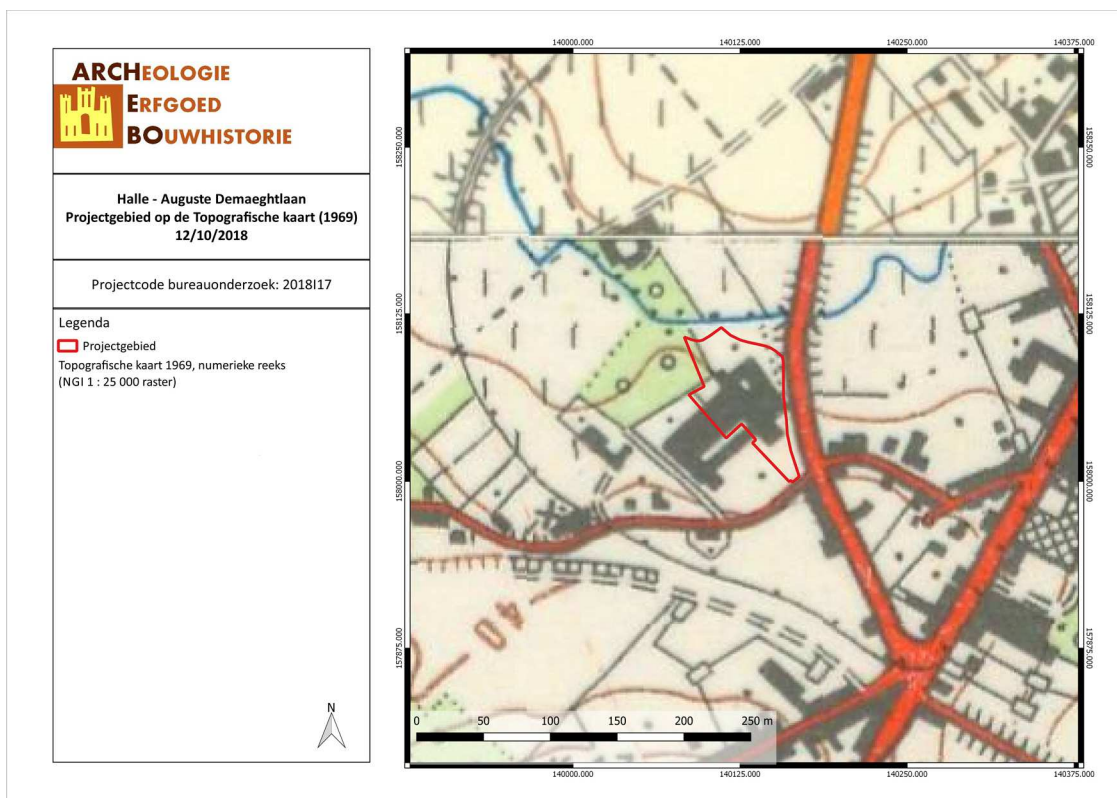

HAAU/18/10/12/21 - Digitale aanmaak

Figuur 30: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart van 1904 (Cartesius, 2018)

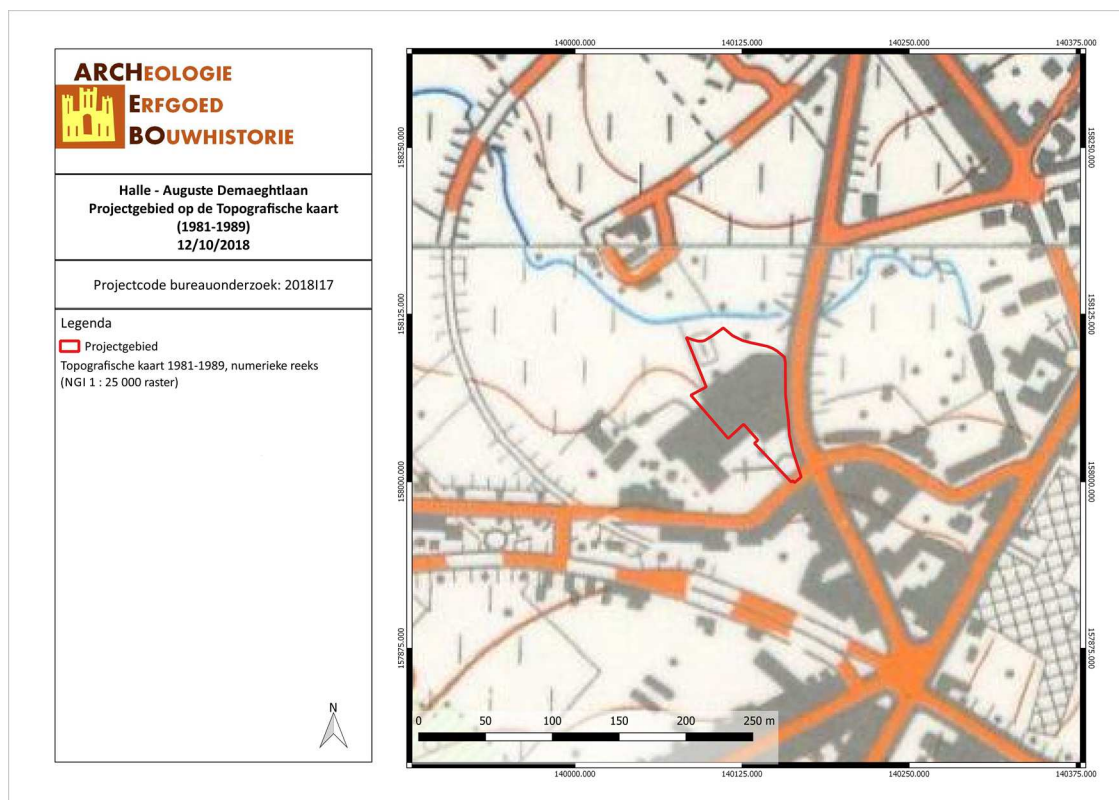

HAAU/18/10/12/22 - Digitale aanmaak

Figuur 31: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart van 1939 (Cartesius, 2018)

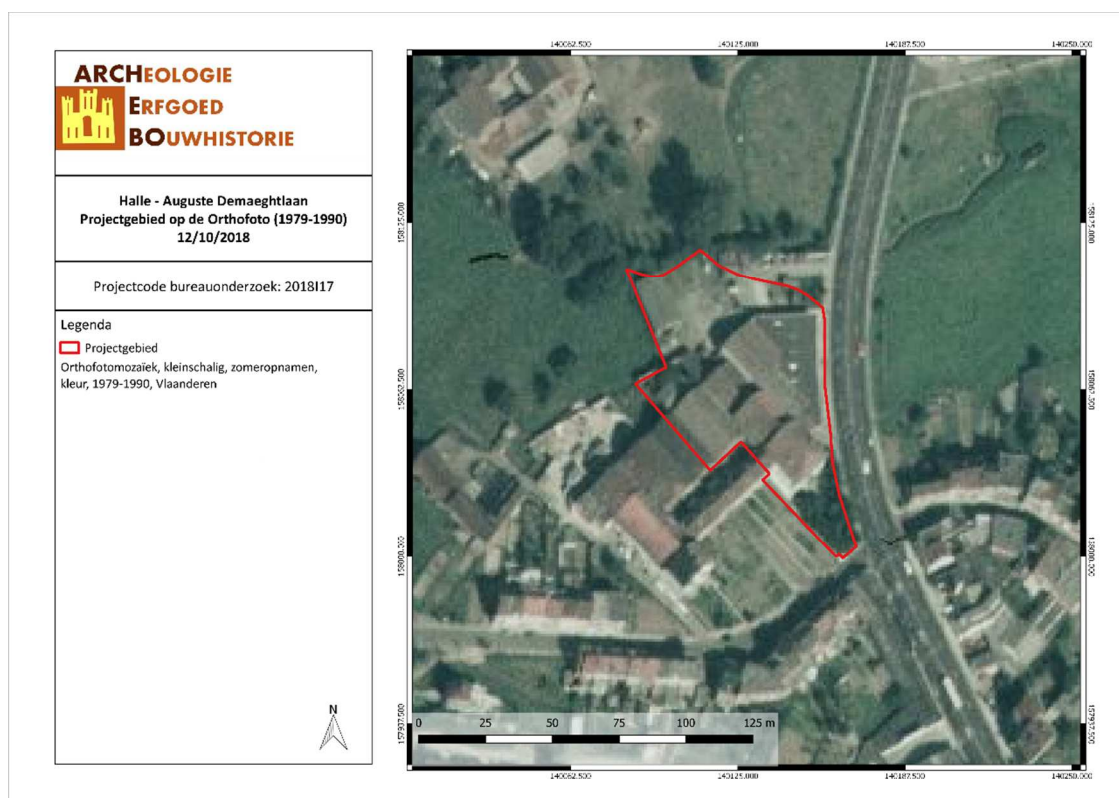
HAAU/18/10/12/23 - Digitale aanmaak

Figuur 32: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart van 1969 (Cartesius, 2018)

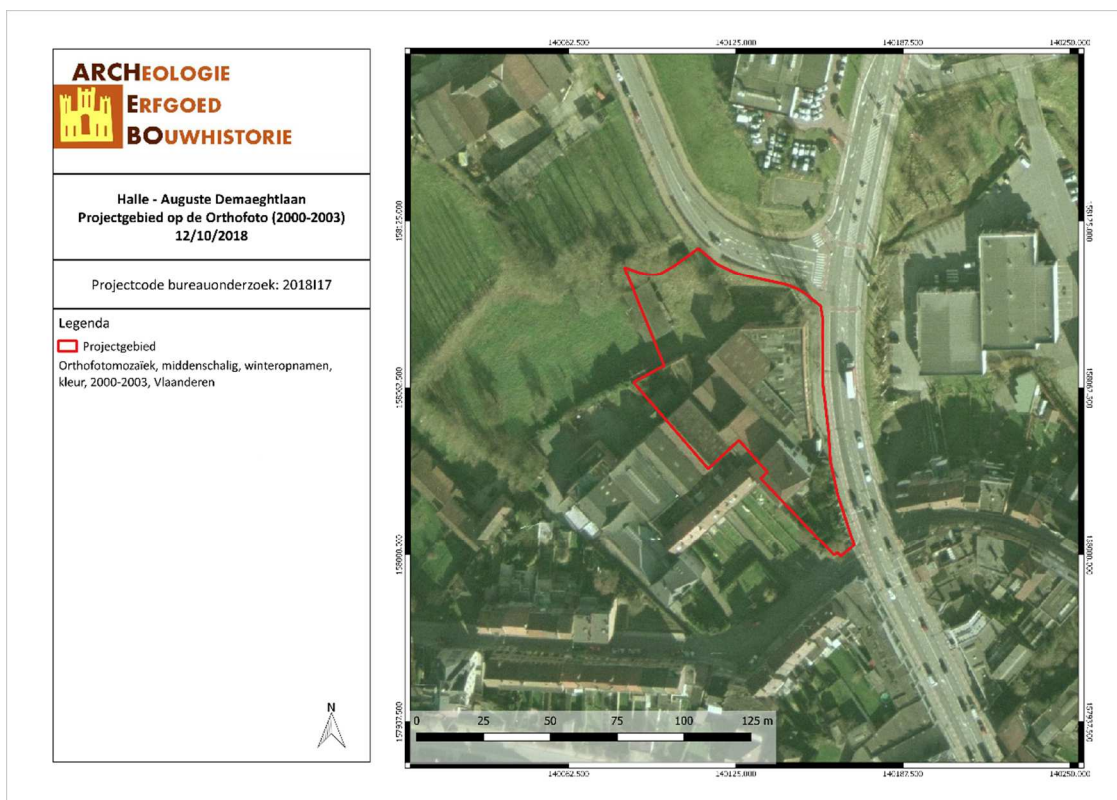
HAAU/18/10/12/24 - Digitale aanmaak

Figuur 33: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart van 1981-1989 (Cartesius, 2018)

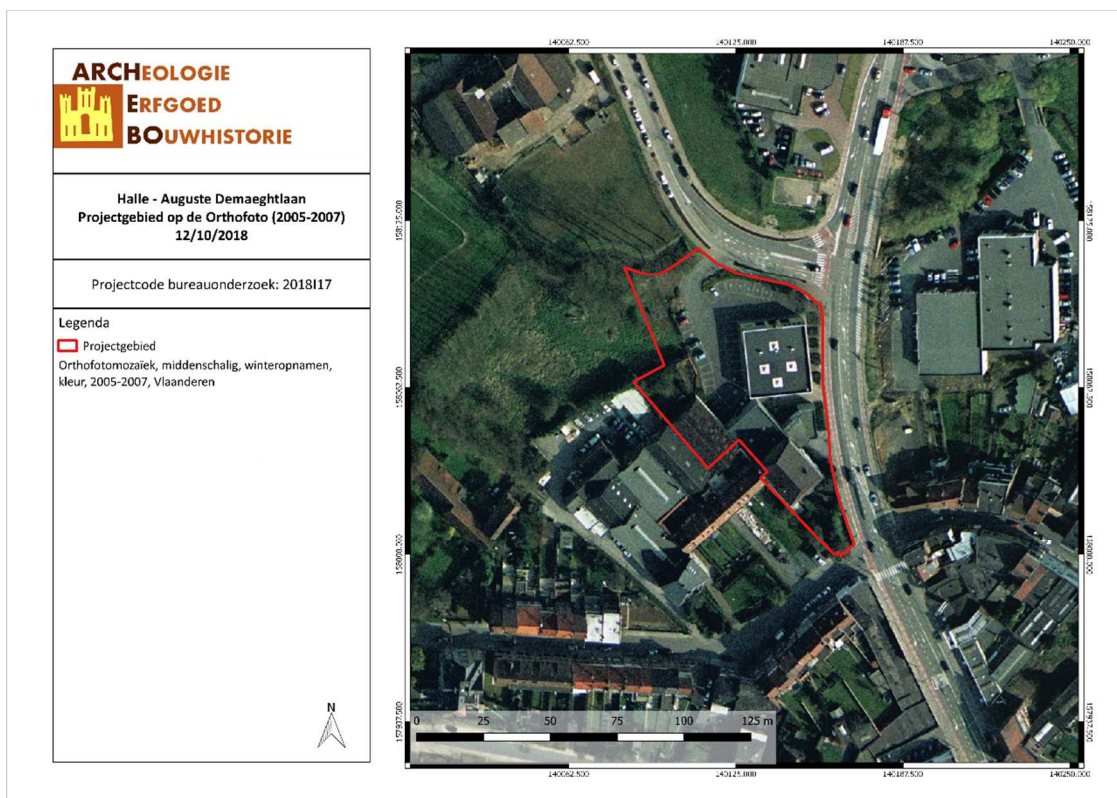

HAAU/18/10/12/25 - Digitale aanmaak

Figuur 34: Situering van het onderzoeksgebied op de Orthofoto van 1979-1990 (Geopunt, 2018)

HAAU/18/10/12/26 - Digitale aanmaak

Figuur 35: Situering van het onderzoeksgebied op de Orthofoto van 2000-2003 (Geopunt, 2018)

HAAU/18/10/12/27 - Digitale aanmaak

Figuur 36: Situering van het onderzoeksgebied op de Orthofoto van 2005-2007 (Geopunt, 2018)

3.4 ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kon worden achterhaald dat er binnen het projectgebied bebouwing aanwezig is geweest vanaf het begin van de 20ste eeuw tot nu. De eerste bebouwing is geplaatst tussen 1873 en 1904. Deze breidt steeds verder uit. De luchtfoto van 2005-2007 toont de huidige situatie. Historisch gezien kunnen we voor het projectgebied dan ook spreken van een lage densiteit aan bebouwing.

In de dichte en ruime omgeving van het plangebied bevinden zich enkele archeologische waarden. Het betreft sporen van een 19de-eeuwse verdedigingslinie (CAI 212711), tien zilveren Laatmiddeleeuwse munten (CAI 789), sporen van een 17de-eeuws militair kamp (CAI 165413), sporen van een 19de-eeuws kerkhof (CAI 208912), sporen van een Laatmiddeleeuwse hoeve (CAI 1857), de restanten van de Laatmiddeleeuwse stadswal (CAI 212776 en 207099), sporen van 16de-eeuwse kelders met tongewelf van privéhuizen en sporen van het 17de-eeuws stadhuis (CAI 159113), sporen van de Laatmiddeleeuwse stadspoorten (CAI 896, 897, 899, 900, 901, 903), enkele putten, waaronder paalkuilen, uit de Volle Middeleeuwen (CAI 3844), sporen van een Laatmiddeleeuws kerkhof (CAI 898), alluviale klei met silexkeien en potscherven uit de Middeleeuwen en uit de 16de-17de eeuw (CAI 150091), sporen van Laatmiddeleeuwse riolering (CAI 1293), een fragment van verbrande leem en reducerend gebakken aardewerk uit de Late Middeleeuwen en botten en tanden van dieren (CAI 1292), sporen van een 16de-eeuwse molen en sporen van een nederzetting uit de Volle Middeleeuwen, waaronder o.a. houten palen en aardewerk (CAI 895), een 16de-eeuwse ondiepe afvalput met ceramiek, keukenafval (waaronder een reebokhoorn), enkele kleine metalen gebruiksvoorwerpen, 2 munten en een loden pelgrimsteken (CAI 150096), een niet-gedateerde, onbepaalde vondst (CAI 217779), een Laatmiddeleeuwse muur opgebouwd uit fylladen, gebroken baksteen en witte kalkmortel (CAI 70), sporen van een begraafplaats uit de Volle Middeleeuwen rond de pre-Romaanse Sint-Martinuskerk, waaronder 1 ongeschonden graf van een kind en enkele beenderen van een verstoord graf (CAI 1500), restanten van de Laatmiddeleeuwse, Romaanse kerktoren in de huidige kerktoren (CAI 905), een zwarte organische laag met dierlijke beenderresten en aardewerkscherven, allen daterend uit de Volle Middeleeuwen (CAI 1844), een laag met brandsporen uit de Volle Middeleeuwen, Maasvalleiceramiek en reducerend gebakken aardewerk (CAI 1294) en tenslotte sporen van een hoeve uit de Volle Middeleeuwen (CAI 74).

Gezien de topografische ligging van het terrein op een zuid-gerichte helling en dicht bij een natuurlijke waterloop (de Zenne), is er een verwachting naar Steentijd. Op basis van de topografische en geografische ligging kunnen sporen en sporensites aanwezig zijn. Echter door de impact van de bebouwing, kunnen deze sporen potentieel verstoord geraakt zijn.

Controleboringen

In mei en september 2018 werden reeds controleboringen uitgevoerd (technisch verslag opgesteld door Gunnar Vandijck (United Experts cvba) en door BK-Ecosys), waaruit bleek dat het terrein vooral uit puinophoppingen bestaat. Er werden 8 boringen geplaatst. Er werd minimaal 1,5m puin aangetroffen, maar op sommige plaatsen ook tot 2,5m puin.

Tabel 3.1 – Waarnemingen

Boring	Traject (m-mv)	Zintuiglijke afwijking
B1	0,0 – 2,5	Puin
B1	2,5 – 4,0	-
B2	0,0 – 0,5	Puin
B2	0,5 – 4,0	-
B3	0,1 – 1,5	Puin
B3	1,5 – 4,0	-
B4	0,1 – 2,0	Mazoutgeur
B5	0,3 – 1,5	Puin
B6	0,0 – 4,0	-
B7	0,0 – 0,3	-
B7	0,3 – 2,1	Puin
B8	0,2 – 2,5	Puin
B8	2,5 – 6,0	Zwakke mazoutgeur

Boring	Stenen, niet op natuurlijke wijze aanwezig (gewichts- en volumeprocent)	Afmetingen van de stenen, niet op natuurlijke wijze aanwezig (mm)	Bodemvreemd materiaal, andere dan stenen (gewichts- en volumeprocent)
B3, B5, B8	> 5%	< 50 mm	< 1%
B1, B2, B4, B6, B7	< 5%	< 50 mm	< 1%

Figuur 37: Tabel met waarnemingsgegevens van controleboringen uitgevoerd in mei 2018 (Technisch verslag United Experts cvba, p. 10)

4 RESULTATEN BUREAUONDERZOEK

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het bureauonderzoek samengevat en geanalyseerd. Deze analyse leidt tot een advies voor een eventueel vervolgonderzoek of voor een vrijgave van het terrein. Dit advies dient bekrachtigd te worden door het Agentschap Onroerend Erfgoed.

4.1 ALGEMEEN

Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba in opdracht van BK-Ecosys bvba een archeologienota opgemaakt voor het terrein aan de Auguste Demaeghtlaan 218-224 in Halle, gelegen in de Belgische provincie Vlaams-Brabant. Op het projectgebied zal door de opdrachtgever een deel van de bebouwing gesloopt worden en een deel van de verharding verwijderd worden. Vervolgens zal er een nieuwbouw in de plaats komen, voorzien van een kelderverdieping, waar o.a. een ondergrondse parking zal komen. De bovengrondse parking die reeds aanwezig is, zal uitgebreid worden. De totale oppervlakte van het projectgebied is ca. 4 760,95 m².

4.2 BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN

Het doel van dit bureauonderzoek was een archeologische evaluatie van het terrein. Hierbij kunnen volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

1. *Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?*

Historische gegevens werden door middel van bronnenonderzoek en cartografisch onderzoek verworven. Cartografisch onderzoek heeft aangetoond dat er bebouwing aanwezig was binnen het projectgebied vanaf het begin van de 20ste eeuw. De eerste bebouwing is geplaatst tussen 1873 en 1904 en is steeds uitgebreid tot ca. 2003. Tussen ca. 2003 en 2005 werden de laatste wijzigingen doorgevoerd. De luchtfoto van 2005-2007 toont de huidige situatie.

In de ruime omgeving van het plangebied bevinden zich enkele archeologische waarden. Het betreft sporen van een 19de-eeuwse verdedigingslinie (CAI 212711), tien zilveren Laatmiddeleeuwse munten (CAI 789), sporen van een 17de-eeuws militair kamp (CAI 165413), sporen van een 19de-eeuws kerkhof (CAI 208912), sporen van een Laatmiddeleeuwse hoeve (CAI 1857), de restanten van de Laatmiddeleeuwse stadswal (CAI 212776 en 207099), sporen van 16de-eeuwse kelders met tongewelf van privéhuizen en sporen van het 17de-eeuws stadhuis (CAI 159113), sporen van de Laatmiddeleeuwse stadspoorten (CAI 896, 897, 899, 900, 901, 903), enkele putten, waaronder paalkuilen, uit de Volle Middeleeuwen (CAI 3844), sporen van een Laatmiddeleeuws kerkhof (CAI 898), alluviale klei met silexkeien en potscherven uit de Middeleeuwen en uit de 16de-17de eeuw (CAI 150091), sporen van Laatmiddeleeuwse riolering (CAI 1293), een fragment van verbrande leem en reducerend gebakken aardewerk uit de Late Middeleeuwen en botten en tanden van dieren (CAI 1292), sporen van een 16de-eeuwse molen en sporen van een nederzetting uit de Volle Middeleeuwen, waaronder o.a. houten palen en aardewerk (CAI 895), een 16de-eeuwse ondiepe afvalput met ceramiek, keukenafval (waaronder een reebokhoorn), enkele kleine metalen gebruiksvoorwerpen, 2 munten en een loden pelgrimsteken (CAI 150096), een niet-gedateerde, onbepaalde vondst (CAI 217779), een Laatmiddeleeuwse muur opgebouwd uit fylladen, gebroken baksteen en witte kalkmortel (CAI 70), sporen van een begraafplaats uit de Volle Middeleeuwen rond de pre-Romaanse Sint-Martinuskerk, waaronder 1 ongeschonden graf van een kind en enkele beenderen van een verstoord graf (CAI 1500), restanten van de Laatmiddeleeuwse, Romaanse kerktoeren in de huidige kerktoeren (CAI 905), een zwarte organische laag met dierlijke beenderresten en aardewerkscherven, allen daterend uit de Volle Middeleeuwen (CAI 1844), een laag met brandsporen uit de Volle Middeleeuwen, Maasvalleiceramiek en reducerend gebakken aardewerk (CAI 1294) en tenslotte sporen van een hoeve uit de Volle Middeleeuwen (CAI 74).

2. Welke info valt er te vinden over de voormalige constructies op het terrein?

Aan de hand van het kaartmateriaal konden we achterhalen dat er binnen het projectgebied gebouwen stonden vanaf het begin van de 20ste eeuw tot nu. De bebouwing is te zien a.d.h.v. de topografische kaarten van de 20ste eeuw. Deze kaarten zijn te onduidelijk om details in verband met de gebouwen af te lezen, maar de bebouwing op de topografische kaart van 1981-1989 heeft dezelfde contouren als deze op de luchtfoto's van 1979-1990 en 2000-2003. Vanaf de luchtfoto van 2005-2007 is de huidige situatie zichtbaar.

3. Welke archeologische structuren kunnen ter hoogte van het projectgebied verwacht worden op basis van een analyse van het historische kaart- en bronnenmateriaal?

Op basis van de historische bronnen en kaarten kan geen uitsluitel gemaakt worden in de te verwachten structuren.

4. In welke mate en in welke zones kan er een recente verstoring verwacht worden van archeologisch erfgoed?

Ter hoogte van de bestaande bebouwing kan verstoring van de bodem en het bodemarchief verwacht worden. In mei en september 2018 werden reeds controleboringen uitgevoerd (technisch verslag opgesteld door Gunnar Vandijck (United Experts cvba) en door BK-Ecosys), waaruit bleek dat het terrein minimaal tot 1,5 meter diepte door puin verstoord is.

4.3 SAMENVATTING / ASSESSMENT BUREAUONDERZOEK

In deze samenvatting wordt een kort overzicht gegeven van de werkwijze van het bureauonderzoek en de belangrijkste conclusies. Bovendien wordt een afweging gemaakt van de noodzaak voor verder vooronderzoek voor de locatie.

4.3.1 Samenvatting voor een gespecialiseerd publiek

Op het projectgebied zal door de opdrachtgever, BK-Ecosys bvba, de huidige bebouwing grotendeels gesloopt worden en een deel van de verharding zal verwijderd worden. Het winkelgebouw blijft behouden en de parking die reeds aanwezig is, blijft ook grotendeels behouden. Vervolgens zal een nieuw gebouw geplaatst worden, met kelderverdieping, waar o.a. een ondergrondse parking wordt voorzien. De in- en uitrit van de ondergrondse parking wordt ten westen van het bestaand winkelgebouw voorzien. De onderkant van de vloerplaat zal zeker op 3,6m diepte t.o.v. de nulpas zitten en aan de kant van de Beersestraat zal deze ruim 4,5m onder het maaiveld zitten. De bovengrondse parking die reeds aanwezig is, zal verder zuidwestwaarts uitgebreid worden. Het noordwesten van het projectgebied blijft groenzone. De totale oppervlakte van het projectgebied is ca. 4760,95 m².

In de dichte en ruime omgeving van het plangebied bevinden zich archeologische waarden. Het betreft sporen van een 19de-eeuwse verdedigingslinie, tien zilveren Laatmiddeleeuwse munten, sporen van een 17de-eeuws militair kamp, sporen van een 19de-eeuws kerkhof, sporen van een Laatmiddeleeuwse hoeve, de restanten van de Laatmiddeleeuwse stadswal, sporen van 16de-eeuwse kelders met tongewelf van privéhuizen en sporen van het 17de-eeuws stadhuis, sporen van de Laatmiddeleeuwse stadspoorten, enkele putten, waaronder paalkuilen, uit de Volle Middeleeuwen, sporen van een Laatmiddeleeuws kerkhof, alluviale klei met silexkeien en potscherven uit de Middeleeuwen en uit de 16de-17de eeuw, sporen van Laatmiddeleeuwse riolering, een fragment van verbrande leem en reducerend gebakken aardewerk uit de Late Middeleeuwen en botten en tanden van dieren, sporen van een 16de-eeuwse molen en sporen van een nederzetting uit de Volle Middeleeuwen, waaronder o.a. houten palen en aardewerk, een 16de-eeuwse ondiepe afvalput met ceramiek, keukenafval (waaronder een reebokhoorn), enkele kleine metalen gebruiksvoorwerpen, 2 munten en een loden pelgrimsteken, een niet-gedateerde, onbepaalde vondst, een Laatmiddeleeuwse muur opgebouwd uit fylladen, gebroken

baksteen en witte kalkmortel, sporen van een begraafplaats uit de Volle Middeleeuwen rond de pre-Romaanse Sint-Martinuskerk, waaronder 1 ongeschonden graf van een kind en enkele beenderen van een verstoord graf, restanten van de Laatmiddeleeuwse, Romaanse kerktoeren in de huidige kerktoeren, een zwarte organische laag met dierlijke beenderresten en aardewerkscherven, allen daterend uit de Volle Middeleeuwen, een laag met brandsporen uit de Volle Middeleeuwen, Maasvalleiceramiek en reducerend gebakken aardewerk en tenslotte sporen van een hoeve uit de Volle Middeleeuwen.

Aan de hand van het kaartmateriaal konden we achterhalen dat er binnen het projectgebied gebouwen stonden vanaf het begin van de 20ste eeuw tot nu. De bebouwing is te zien a.d.h.v. de topografische kaarten van de 20ste eeuw. Deze kaarten zijn te onduidelijk om details in verband met de gebouwen af te lezen, maar de bebouwing op de topografische kaart van 1981-1989 heeft dezelfde contouren als deze op de luchtfoto's van 1979-1990 en 2000-2003. Vanaf de luchtfoto van 2005-2007 is de huidige situatie zichtbaar.

Op de bodemkaart wordt het terrein gekarteerd als OB (onder bebouwing) en als Acp (zwak gleyige gronden op leem zonder profielontwikkeling). In de omgeving van het terrein komen ook de bodems Abp (niet gleyige gronden op leem zonder profielontwikkeling), Adp (matig gleyige gronden op leem zonder profielontwikkeling) en Lep (sterk gleyige gronden met reductiehorizont op zandleem zonder profielontwikkeling) voor.

Het projectgebied ligt op een zuid-gerichte helling aan de Zennevallei. Net ten noorden van het projectgebied stroomt de Groebengracht, een aftakking van de Zenne. Volgens het Digitaal Hoogtemodel ligt het projectgebied tussen ongeveer 35 en 37 meter boven de zeespiegel.

Gezien de topografische ligging van het terrein op een zuid-gerichte helling en dicht bij een natuurlijke waterloop (de Zenne), is er een verwachting naar Steentijd. Sporensites kunnen eveneens verwacht worden.

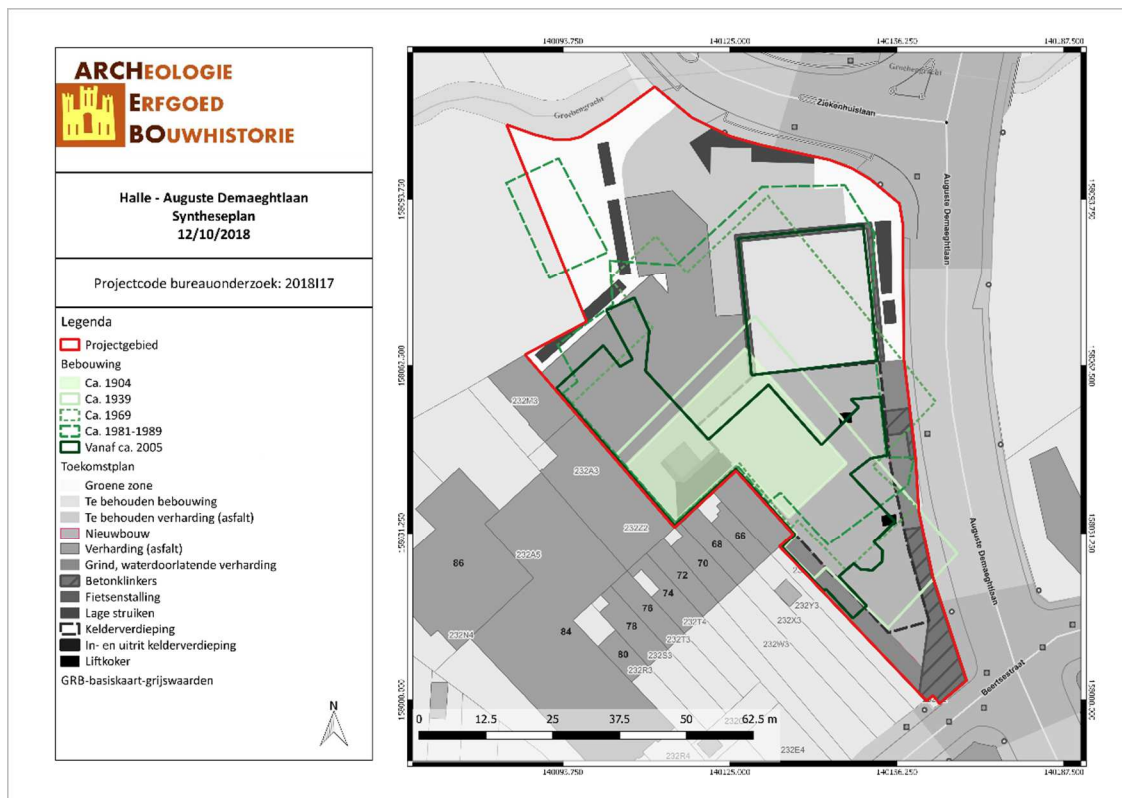
4.3.2 Samenvatting voor een niet-gespecialiseerd publiek

Binnen het plangebied zal door 'BK-Ecosys bvba' de huidige bebouwing grotendeels gesloopt worden en een deel van de verharding zal verwijderd worden. Het winkelgebouw blijft behouden en de parking die reeds aanwezig is, blijft ook grotendeels behouden. Vervolgens zal een nieuw gebouw geplaatst worden, met kelderverdieping, waar o.a. een ondergrondse parking wordt voorzien. De bovengrondse parking die reeds aanwezig is, zal verder zuidwestwaarts uitgebreid worden. Het noordwesten van het projectgebied blijft groenzone.

In het projectgebied zijn geen archeologische waarden gekend. Wel zijn uit de Middeleeuwen alluviale klei met silexkeien en potscherven gevonden, uit de Volle Middeleeuwen enkele putten, waaronder paalkuilen, sporen van een nederzetting en van een begraafplaats, een zwarte organische laag met dierlijke beenderresten en aardewerkscherven, een laag met brandsporen, Maasvalleiceramiek, reducerend gebakken aardewerk en sporen van een hoeve, uit de Late Middeleeuwen tien zilveren munten, sporen van een hoeve, de restanten van de stadswal, sporen van de stadspoorten, sporen van een kerkhof en van riolering, een fragment van verbrande leem, reducerend gebakken aardewerk en botten en tanden van dieren, een muur opgebouwd uit fylladen, gebroken baksteen en witte kalkmortel en tenslotte restanten van de Romaanse kerktoeren, uit de 16de eeuw sporen van een molen, een ondiepe afvalput met ceramiek, keukenafval, enkele kleine metalen gebruiksvoorwerpen, 2 munten en een loden pelgrimsteken, sporen van kelders met tongewelf van privéhuizen en potscherven, uit de 17de eeuw potscherven, sporen van het 17de-eeuws stadhuis en sporen van een militair kamp en uit de 19de eeuw tenslotte sporen van een verdedigingslinie en van een kerkhof.

Gedurende zeker de 20ste en 21ste eeuw is de bodem verstoord geweest door het plaatsen en uitbreiden van de bebouwing. Reeds uitgevoerde controleboringen hebben verstoring van de bodem aangetoond.

Omwille van de ligging kunnen steentijdsites verwacht worden. Sporensites kunnen eveneens verwacht worden.

HAAU/18/10/12/28 - Digitale aanmaak

Figuur 38: Syntheseplan met aanduiding van de historische bebouwing en van de geplande werken (ARCHEBO bvba, 2018)

4.4 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Uit het bureauonderzoek en controleboringen (uitgevoerd door Gunnar Vandijck in mei 2018 en door BK-Ecosys in september 2018) is gebleken dat het terrein grotendeels verstoord is (puin tot op minstens 1,5m diepte). Het is echter onduidelijk of er zich onder het puinhoudend sediment nog een originele bodemopbouw kan bevinden. De te nemen stappen binnen het vervolgonderzoek worden besproken in het 'Programma van Maatregelen'.

5 BIBLIOGRAFIE

Publicaties

Acke, Bert, Bart Bartholomieux, en Lisa Van Ransbeeck. "Archeologienota Halle Zennebrug (prov. Vlaams-Brabant)". Ingelmunster: Monument Vandekerckhove nv, februari 2017.

Acke, Bert, en Maarten Bracke. "Nota Halle Jean Jacminstraat". Verslag van Resultaten. Zelzate: Acke & Bracke bvba, februari 2018.

Acke, Bert, Maarten Bracke, en Kris Van Quaethem. "Archeologienota Halle Jean Jacminstraat". Verslag van Resultaten. Zelzate: Acke & Bracke bvba, september 2017.

De Raymaecker, Annelies. "Archeologienota: De heraanleg van de Beestenmarkt te Halle". Verslag van Resultaten. Kessel-Lo: Studiebureau Archeologie bvba, 2016.

Lamberts, Melissa, en Gabriella Kaszas. "Archeologische evaluatie van het bodemarchief te Halle, Bergensesteenweg 182". Verslag van Resultaten. Aartselaar: ABO nv, januari 2017.

Lamberts, Melissa, en Gabriella Kaszas. "Landschappelijk booronderzoek te Halle, Bergensesteenweg 182. Eindevaluatie". Verslag van Resultaten. Aartselaar: ABO nv, juni 2017.

Matthijs, Johan, en Philippe Buffel. *Kaartblad 31-39 Brussel - Nijvel*. Toelichting bij de geologische kaart van België - Vlaams Gewest. Brussel: Belgische Geologische Dienst en Departement KNE, afdeling Land en Bodembescherming, Ondergrond, Natuurlijke Rijkdommen, 2009.

Perdaen, Yves, Nick Krekelbergh, Inger Woltinge, en Lien Van der Dooren. "Archeologienota Halle, Zuidbrug". Verslag van Resultaten. Bassevelde: BAAC Vlaanderen bvba, oktober 2016.

Schoups, Anne, Jasmien Van Bavel, en Xander Alma. "Fabrieksstraat 2, Halle. Een Archeologienota". Verslag van Resultaten. Brugge: Vlaams Erfgoed Centrum bvba, maart 2018.

Van Mierlo, Tine, Feike Miedema, Jeroen Van Rooij, en Dominick Van den Notelaer. "Edingensesteenweg 196, Halle. Een Archeologienota". Verslag van Resultaten. Brugge: Vlaams Erfgoed Centrum bvba, augustus 2017.

Van Mierlo, Tine, en Jeroen van Rooij. "Edingensesteenweg 196, Halle. Programma van Maatregelen". Programma van Maatregelen. Brugge: Vlaams Erfgoed Centrum bvba, augustus 2017.

Van Quaethem, Kris, en Nele Vanholme. "Nieuwbouw Arkenvest Halle - Archeologienota Archeologisch Vooronderzoek". Verslag van Resultaten. Nazareth: RAAP België, oktober 2017.

Van Ranst, E, en C Sys. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1 : 20 000)*. Gent: Laboratorium voor Bodemkunde, 2000.

Vanholme, Nele. "Realisatie van appartementen langsheen de Arkenvest, Halle". Programma van Maatregelen. Nazareth: RAAP België, juni 2017.

Vanholme, Nele. "Realisatie van appartementen langsheen de Arkenvest Halle. Archeologienota Archeologisch Vooronderzoek". Verslag van Resultaten. Nazareth: RAAP België, juni 2017.

Online bronnen

Agentschap Onroerend Erfgoed. "Halle". Inventaris Onroerend Erfgoed, 2018. <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121432>.

Agentschap Onroerend Erfgoed. “Inventaris Onroerend Erfgoed”. Geraadpleegd 17 januari 2017. <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/>.

Geopunt Vlaanderen. “Atlas der Buurtwegen”. Geraadpleegd 2 januari 2017. <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8264f16f-45d2-4eae-bc77-f003c7830b20>.

“Geschiedenis stad Halle”. Geraadpleegd 25 september 2018. <https://www.halle.be/geschiedenis-stad-halle>.

“Halle (Vlaams-Brabant)”. *Wikipedia*. Geraadpleegd 25 september 2018. [https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Halle_\(Vlaams-Brabant\)&oldid=52275642](https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Halle_(Vlaams-Brabant)&oldid=52275642).

“Maurits Gysseling: Toponymisch Woordenboek (1960) p. 439”. Geraadpleegd 25 september 2018. <http://bouwstoffen.kantl.be/tw/facsimile/?page=439>.

6 FIGURENLIJST

Figuur 1: Criteria bij omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen.....	4
Figuur 2: Situering van het projectgebied en de coördinaten op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2018) .	6
Figuur 3: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2018).....	6
Figuur 4: Vooraanzicht projectgebied vanop kruispunt A. Demaeghtlaan en Beertsestraat (Google Street View, april 2009).....	8
Figuur 5: Verharde oprit aan noordzijde projectgebied, zicht vanop Ziekenhuislaan (Google Street View, juni 2017).....	8
Figuur 6: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2018).....	9
Figuur 7: Plan van de geplande werken, gelijkvloers (BK-Ecosys bvba, 2018)	9
Figuur 8: Plan van de geplande werken, kelderverdieping (BK-Ecosys bvba, 2018)	10
Figuur 9: Plan van de geplande werken (BK-Ecosys bvba, 2018)	10
Figuur 10: Doorsnede (BK-Ecosys bvba, 2018)	10
Figuur 11: Situering van het projectgebied op Toekomstplan (ARCHEBO bvba, 2018)	11
Figuur 12: Topografische kaart met situering van het projectgebied (Geopunt, 2018).....	13
Figuur 13: Situering van het projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2018)	13
Figuur 14: Hoogteprofiel doorheen het plangebied in NW-ZO richting (Geopunt, 2018)	14
Figuur 15: Halle aangegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Geopunt, 2018)	14
Figuur 16: Situering van het projectgebied op de bodemkaart Vlaanderen (DOV, 2018)	18
Figuur 17: Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart (Geopunt, 2018).....	18
Figuur 18: Bodemgebruik in de omgeving van het plangebied volgens de bodemgebruikskaart (Geopunt, 2018).....	19
Figuur 19: Kaart met aanduiding van het projectgebied en de vondstlocaties uit de CAI (CAI, 2018)	22
Figuur 20: Kaart met situering van het projectgebied en IOE-relicten op GRB-basiskaart (IOE, 2018)	26
Figuur 21: Situering van het projectgebied op de Villaretkaart (Geopunt, 2018).....	28
Figuur 22: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2018).....	28
Figuur 23: Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (Geopunt, 2018).....	29
Figuur 24: Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen (Geopunt, 2018)	30
Figuur 25: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart van 1873 (Cartesius, 2018) ..	30
Figuur 26: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart van 1904 (Cartesius, 2018) ..	31
Figuur 27: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart van 1939 (Cartesius, 2018) ..	32
Figuur 28: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart van 1969 (Cartesius, 2018) ..	32
Figuur 29: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart van 1981-1989 (Cartesius, 2018).....	33
Figuur 30: Situering van het onderzoeksgebied op de Orthofoto van 1979-1990 (Geopunt, 2018).....	33
Figuur 31: Situering van het onderzoeksgebied op de Orthofoto van 2000-2003 (Geopunt, 2018).....	34
Figuur 32: Situering van het onderzoeksgebied op de Orthofoto van 2005-2007 (Geopunt, 2018).....	34
Figuur 33: Tabel met waarnemingsgegevens van controleboringen uitgevoerd in mei 2018 (Technisch verslag United Experts cvba, p. 10)	36
Figuur 34: Syntheseplan met aanduiding van de historische bebouwing en van de geplande werken (ARCHEBO bvba, 2018).....	40

7 PLANNENLIJST

HAAU/18/10/12/1 - Digitale aanmaak	6
HAAU/18/10/12/2 - Digitale aanmaak	6
HAAU/18/10/12/3 - Digitale aanmaak	9
HAAU/18/10/12/4 - Digitale aanmaak	11
HAAU/18/10/12/5 - Digitale aanmaak	13
HAAU/18/10/12/6 - Digitale aanmaak	13
HAAU/18/09/27/7 - Digitale aanmaak	14
HAAU/18/10/12/8 - Digitale aanmaak	18
HAAU/18/10/12/9 - Digitale aanmaak	18
HAAU/18/10/12/10 - Digitale aanmaak	19
HAAU/18/10/12/11 - Digitale aanmaak	22
HAAU/18/10/12/12 - Digitale aanmaak	26
HAAU/18/10/12/13 - Digitale aanmaak	28
HAAU/18/10/12/14 - Digitale aanmaak	28
HAAU/18/10/12/15 - Digitale aanmaak	29
HAAU/18/10/12/16 - Digitale aanmaak	30
HAAU/18/10/12/17 - Digitale aanmaak	30
HAAU/18/10/12/18 - Digitale aanmaak	31
HAAU/18/10/12/19 - Digitale aanmaak	32
HAAU/18/10/12/20 - Digitale aanmaak	32
HAAU/18/10/12/21 - Digitale aanmaak	33
HAAU/18/10/12/22 - Digitale aanmaak	33
HAAU/18/10/12/23 - Digitale aanmaak	34
HAAU/18/10/12/24 - Digitale aanmaak	34
HAAU/18/10/12/25 - Digitale aanmaak	40